Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Тошкент ҳақиқати

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ҚЎМИТАСИ,
ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ БОШ НАШРИ

• № 5 (10.001) • 1991 йил 8 январь • сешанба • Баҳоси 6 тийин.

ССЖИ ВАЗИРЛАР КЕНГАШИДА

ВАГОНЛАР ВА КОНТЕЙНЕРЛАР БЕКОР ТУРИБ ҚОЛГАНЛИГИ УЧУН ЖАРИМАЛАРНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

Кейинги вақтда темир йўл вагонлари ва контейнерларидан фойдаланиш кескин ёмонлашди. Ҳар кеча-кундузда 30 мингтадан кўпроқ вагон белгиланган муддатда бўшатилмаяпти. Натижада халқ хўжалигининг юк ташишга ва энг аввало ёқилғи, руда-металлургия хом ашёси, ёғоч-тахта, озиқ-овқат ва халқ истеъмол молларини ташишга бўлган эҳтиёжи тўла-тўкис қондирилмаяпти.

ССЖИ Вазирлар Кенгаши вагонлар ва контейнерлардан фойдаланиш самарадорлигини ошириш мақсадида 1991 йил 1 январдан 30 апрелгача юк ортиш ва тушириш ёки қайта ортиш учун топширилган вагонлар ва контейнерларни белгиланган муддатлардан ортиқ ушлаб турганлик учун ССЖИ Темир йўллар Уставида кўзда тутилган жарималар миқдорини 5 баравар оширишга қарор қилди. Ана шу оширилган жарималарнинг бешдан икки қисмини темир йўллар, юк жўнатувчилар ва юкни қабул қилиб олувчилар ихтиёрида қолдиришга, бешдан уч қисмини эса иттифоқ бюджетига юборишга қарор қилинди.

ССЖИ ВАЗИРЛАР КЕНГАШИДА

ПЕНСИЯ СОҲАСИДАГИ ИМТИЁЗЛАР

Муайян ишларда камида 25 йил банд бўлган тақдирда ёшига қарамай, пенсия олиш ҳуқуқини берадиган ишлар ва касблар рўйхати тасдиқланди.

«ССЖИда фуқароларнинг пенсия таъминоти тўғрисида»ги ССЖИ қонунига мувофиқ ССЖИ Вазирлар Кенгаши ушбу рўйхатга кўмир (сланец), руда ҳамда таркибида (шу жумладан маъдансиз жинсларда) 10 фоиз ва ундан кўпроқ кремний қўш оксиди бўлган бошқа фойдали қазилмаларни ёки газодинамик ҳодисалар, тоғ зарбалари мавжуд бўлган шароитда қазиб чиқарадиган ишлаб турган ва қурилаётган шахталар (руда конлари)ни тозалаш ва тайёрлаш (кончилик — асосли равишда тайёрлаш)даги ер ости кон ишларини киритди. Рўйхатга шпур ўювчилар, ер остида ишловчи кон монтажчилари ва гидромониторчилари, фойдали қазилмаларни қазиб чиқариш чоғида тозалаш забойларини мустаҳкамлашда банд бўлган мустаҳкамловчилар, бурғилаш қурилмаларининг, вибрация ёрдамида юк ортадиган қурилмаларнинг, юк ортувчи, элтувчи машиналарнинг, проходка комплексларининг, гидрозакладка аралаштирувчи қурилмаларининг, юк ортиш машиналарининг, скрепер чиғирларининг машинистлари ва уларнинг ёрдамчилари киритилган.

Рўйхатга респираторчилар, газодинамика ҳодисалари, тоғ силжиши, газ жиҳатидан ўта тоифадаги ва учинчи тоифадаги хавфли шахталар ва конларга хизмат қилувчи кон-қутқариш қисмларида ишлайдиган бўлинмалар ва взводларнинг қўмондонлари, уларнинг ўринбосарлари (ёрдамчилари) ҳам киритилган.

Тоғ жинсларини ташишда банд бўлган юк автомобилларининг ҳайдовчилари, кўмир, рудалар ва бошқа фойдали қазилмаларни чуқурлиги 150 метр ва ундан ҳам кўпроқ бўлган конлар ва карьерларда уларни қазиб чиқаришга доир очиқ кон ишларида (ер устидаги), шу жумладан ташламалардаги ишлардан ташқари банд бўлган юк ортиш машиналарининг ҳайдовчилари, бульдозерларнинг, бурғулаш қурилмаларининг машинистлари ва уларнинг ёрдамчилари, экскаваторларнинг машинистлари ва уларнинг ёрдамчилари иш стажи 25 йил бўлганда пенсия олиш ҳуқуқига эга бўладилар.

ССЖИ Давлат меҳнат ва ижтимоий масалалар қўмитасига ССЖИ Олий Кенгашининг «ССЖда фуқароларнинг пенсия таъминоти тўғрисида»ги ССЖИ қонунини кучга киритиш тартиби ҳақида» чиқарган қарорига амал қилиб, «ССЖИда фуқароларнинг пенсия таъминоти тўғрисида»ги ССЖИ қонуни 15-моддасида кўзда тутилган, илгари касблари ва лавозимлари бошқача номланган ходимлар махсус стажини ҳисоблаб чиқиш тартиби тўғрисидаги изоҳни нашр этиш топширилди.

ССЖИ ВАЗИРЛАР КЕНГАШИДА

ЖАМОАТ БИРЛАШМАЛАРИНИ РЎЙХАТГА ОЛИШ УЧУН ТЎЛАНАДИГАН ЙИҒИМ МИҚДОРИ ҲАҚИДА

«Жамоат бирлашмалари тўғрисида»ги ССЖИ Қонуни кучга кирганлиги муносабати билан ССЖИ Вазирлар Кенгаши жамоат бирлашмаларининг Уставларини (Низомларини, ўзга асосий ҳужжатларини) ССЖИ Адлия вазирлигида рўйхатга олиш учун тўланадиган йиғимларни қуйидаги миқдорда белгилади:

Умумиттифоқ жамоат бирлашмалари	— 5000 сўм
Жумҳуриятлараро жамоат бирлашмалари	— 4000 сўм
ССЖИда иш олиб борувчи халқаро жамоат бирлашмалари	— 5000 сўм

Жамоат бирлашмалари Уставларини ўзгартириш ва уларга қўшимча киритиш учун ҳам Уставларни рўйхатга олиш чоғида тўланган пулнинг 50 фоизи миқдорида йиғим тўланиши кўзда тутилади.

Ногиронлар, аёллар, ветеранлар, ёшлар ва болалар жамоат бирлашмалари Уставларини рўйхатга олиш тўғрисидаги гувоҳномалар имтиёзли шартлар билан берилади — бундай бирлашмалар тўлайдиган йиғим миқдори икки баравар камаяди.

Жамоат бирлашмалари Уставларини рўйхатга олиш ҳамда бу Уставларга кейинчалик ўзгартиш ва қўшимчалар киритишдан тушган барча маблағ иттифоқ бюджетига ўтказилади.

СОВЕТ ФУҚАРОЛАРИНИ МОГАДИШОДАН ОЛИБ ЧИҚИБ КЕТИШ ТЎҒРИСИДА

ССЖИ ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИ ВАКИЛИНИНГ БАЁНОТИ

Кейинги кунларда Сомалида ички сиёсий вазият ғоят кескинлашди. Пойтахт — Могадишода жанглар бормоқда, қурбонлар бор, кафандўзлик ва босқинчилик ҳоллари тез-тез учраб турибди. Совет элчихонаси ҳудудига куролланган гуруҳлар бир неча бор суқулиб кириб, одамларимиз ҳаётини жиддий хавф остига қўйдилар.

Могадишодаги ғоят кескин вазиятни ва у оқибати қандай бўлишини айтиб бўлмайдиган даражада ривожланаётганини ҳисобга олиб, шунингдек ССЖИ элчихонасида озиқ-овқат ва сув запаслари тугаётганлигини назарда тутиб, 4 январь куни Сомали пойтахтига фуқароларимизни олиб келиш учун совет самолётини юборишга уриниб кўрилди. Ана шу самолёт бошқа давлатларнинг фуқароларини ҳам олиб келиши кўзда тутилган эди. Афсуски, Могадишога деярли яқинлашиб қолганда самолёт қайтишга мажбур бўлди. Чунки шу пайтда аэродром уруш ҳаракатлари натижасида қуршаб олинган эди.

Совет-Америка ҳамжиҳатлиги туфайли 5 январь куни совет муассасаларининг барча ходимлари АҚШнинг Могадишодаги элчихонаси ҳудудига келдилар ва уларни Сомалидан ташқарига олиб кетиш мўлжалланмоқда. Одамларимизнинг ҳаммаси соғ-саломат.

5 январь куни Э. А. Шеварднадзе билан Ж. Бейкер телефон орқали гаплашганларида Совет ва Америка фуқароларини Сомалидан кўчириш тўғрисидаги масала ҳам тилга олинди.

ССЖИ Ташқи ишлар вазири кўрсатилган ёрдам учун Америка томонига миннатдорчилик изҳор қилди.

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК ЖУМҲУРИЯТЛАРИ ИТТИФОҚИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЕР ИСЛОҲОТИНИ АМАЛГА ОШИРИШ ЮЗАСИДАН БИРИНЧИ ГАЛДАГИ ВАЗИФАЛАР ТЎҒРИСИДА

Ер ислоҳоти ўтказишни фаоллаштириш, мулкчилик ва хўжалик юритишнинг турли шакллари самарали амал қилиши учун шароит яратиш, ерга эгалик қилишдаги ҳукмронликни тугатиш, деҳқончилик шўъбасида кўп поғонали иқтисодиётга ўтиш ва шу асосда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни муттасил кўпайтиришга эришиш мақсадида қарор қиламан:

1. Жумҳуриятларнинг ҳукуматлари, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия қўмиталари 1991 йилнинг биринчи ярмида колхозлар, совхозларда, ўрмон хўжаликларида ва бошқа ердан фойдаланувчиларда оқилона фойдаланилмаётган ерларни, шу жумладан, ССЖИ вазирликларига ва идораларига бериб қўйилган ерларни рўйхатга олишни таъминласинлар.

Оқилона фойдаланилмаётган экинзорлар ҳисобига халқ депутатлари маҳаллий Советларининг махсус Ер фонди тузилиб, тузилаётган деҳқон хўжаликларига, ижарачиларга, қишлоқ хўжалик ширкатларига, шунингдек фуқароларга шахсий томорқа хўжалигини юритиш, дала ҳовлилар қуриш, боғдорчилик ва полизчилик учун шу фонднинг ерларидан бериб қўйилсин.

Аҳолининг энг зарур эҳтиёжларини қондириш учун шу йилнинг кўкламидаёқ 3—5 миллион гектар ер биринчи галда топилиб, ажратиб берилсин.

2. Жумҳуриятларнинг Олий Кенгашларига томорқа ерларидан фойдаланишни ривожлантиришда шахсий ёрдамчи хўжаликлар, боғдорчилик ва полизчилик кенгайтирилишига ҳалақит бериб келган барча асоссиз чеклашларни бекор қилиш тавсия этилсин. Халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия қўмиталари ерларни ажратишда вужудга келадиган ҳамма масалаларни зудлик билан бир ой муддатдан кечиктирмай кўриб чиқсинлар ва узил-кесил қарорлар қабул қилсинлар.

3. Жумҳуриятларнинг Олий Кенгашларига, халқ депутатлари ўлка ва вилоят Советларига ҳар бир минтақа бўйича деҳқон хўжаликларига ва қишлоқ хўжалик ширкатларига давлат йўли билан ёрдам бериш системасини ишлаб чиқиш, унда айниқса бу хўжалик ва ширкатлар қарор топаётган даврда уларга имтиёзли шароитлар ва иқтисодий рағбатлантириш тадбирларини кўзда тутиш тавсия этилсин. Бунда деҳқон хўжаликларига умрбод фойдаланиш, мерос қилиб қолдириш учун ва ижарага олиш учун бемалол ер участкалари ажратиб берилишини назарда тутиб иш қилинсин.

ССЖИ ҳукумати ва жумҳуриятларнинг ҳукуматлари деҳқон хўжаликларини ободонлаштириш, уйлар, турли хўжалик иморатлари қуриш учун 1991 йилда бинокорлик материалларининг бозор фондлари камида 1,5 баравар кўпайтирилишини таъминласинлар. Шу мақсадда ҳар бир жумҳурият, ўлка ва вилоятда қишлоқлардаги янги қурилишларни зарур ашёлар билан таъминлаш учун ашё-қурилиш саноатини ривожлантириш дастури ишлаб чиқилсин.

Халқ депутатлари Советларининг ижроия қўмиталари фуқароларнинг маҳаллий қурилиш ашёларига бўлган эҳтиёжларини тўла-тўкис таъминлаш чора-тадбирларини кўрсинлар.

4. ССЖИ ҳукумати, жумҳуриятларнинг ҳукуматлари ер ислоҳотини амалга ошириш чоғида самарасиз ишлаётган колхоз ва совхозларни деҳқон хўжаликлари, ширкатлар уюшмасига айлантиришнинг, шунингдек уларнинг ерларини ижарачиларга, деҳқон хўжаликларига, саноат корхоналари ва бошқа корхоналарга беришнинг эҳтимол тутилган йўллари ва шаклларини белгиласинлар.

Колхозлар, совхозларни ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарини мажбуран тарқатиб юборишга йўл қўйилмасин.

5. ССЖИ ҳукумати иттифоқдош жумҳуриятларнинг ҳукуматлари билан биргаликда 1991 йил 1 мартгача меҳнат ресурслари билан етарли равишда таъминланмаган қишлоқ ноҳияларига бошқа минтақалардан, шаҳарлардан ва саноат марказларидан кўчиб келувчиларни, шунингдек заҳирага бўшатилаётган ҳарбий хизматчиларни жалб қилишга кўмаклашувчи ташкилий-иқтисодий тадбирлар системасини ишлаб чиқсин.

6. Жумҳуриятларнинг ҳукуматлари, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия қўмиталари саноат, қурилиш, транспорт корхоналари ва бошқа корхоналарни қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришни ташкил этиш учун экинзор ерлар билан таъминлаш тўғрисидаги масалани бир ой муддатда кўриб чиқсинлар.

7. Иттифоқдош жумҳуриятларнинг Олий Кенгашларига жумҳуриятларнинг ер кодексларини тезроқ ишлаб чиқиб, 1991 йил биринчи чорагида қабул этиш тавсия қилинсин.

Совет Социалистик Жумҳуриятлари Иттифоқининг Президенти

М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль.
1991 йил 5 январь.

ТЎҒРИ ҚАЛАМ ҚАЙРИЛМАСИН

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ ЎН МИНГИНЧИ СОНИ ЧИҚИШИГА БАҒИШЛАБ КЕКСА ЖУРНАЛИСТЛАР, МУШТАРИЙЛАР БИЛАН БЎЛГАН УЧРАШУВ

РЎЗНОМА таҳририяти бу кунгидек файзли, жозибали, гавжум бўлган эмасди. Йўлакда, хоналарда таниш қаламкашлар, қадрдон устозлар — собиқ муҳаррир, муҳаррир ўринбосарлари, бўлим мудирлари, атоқли журналистлар. Уларнинг исм-шарифларини саҳифада кўрибоқ ёзганларини муштарийлар ўқишга шошилишарди. Рўзноманинг кўп сонли таянчлари, жамоатчи фаоллари ҳам шу ерда.

Тантанали йиғилишни рўзнома муҳаррири Н. Насимов очди. У «Тошкент ҳақиқати» босиб ўтган шонли йўл ҳақида қисқача тўхталди. Бу даргоҳда ижод қилиб бутун қалб қўри, меҳрини журналистика ишига бағишлаган, лекин ҳозир орамизда йўқ ҳақиқатчилар хотираси (улар 40 нафардан ортиқ) ҳурмат билан ёдга олинди.

Ўзбекистон Компартияси Тошкент вилоят қўмитаси котибаси Ш. Н. Маҳмудова рўзнома жамоасини, муаллифлар ва барча муштарийларни тантанали кун билан қутлади. У рўзнома таҳририятида ҳалол ва самарали ишлаганлиги учун ҳамда «Тошкент ҳақиқати»нинг ўн мингинчи юбилей сони чиқиши муносабати билан саккиз кишига Тошкент вилоят партия қўмитаси ва халқ депутатлари вилоят Кенгашининг Фахрий ёрлиқларини топширди.

— Яқин ўтмишни ҳозир турғунлик даври деб менсимай гапирадиганлар бор. Турғунлик бўлса бўлгандир, лекин унинг биз учун, хусусан, «Тошкент ҳақиқати» журналистлари учун алоқаси йўқ эди. Бу ердагиларга турғунлик тушунчаси ёт эди. Бизда доимо тинимсиз изланиш, қайноқ ижодий ҳаёт ҳукмрон бўлган,— дейди таниқли ёзувчи, «Тошкент ҳақиқати»нинг собиқ муҳаррири, ҳозир Иттифоқ миқёсидаги шахсий пенсионер Мақсуд Қориев.— Журналистлар тунни тонгга улаб ишлашар, лекин чарчаш нималигини билишмасди. Шобарат Кузанбоев, Босит Халилов, Худойберди Тўхтабоев, Малик Иброҳимовларнинг фельетон, танқидий мақоласи чиққан сонлар қўлма-қўл бўлиб кетарди, бу сонларни кейин қидириб топиш қийин бўларди. Ҳозир рўзномада ишлаётган ёшлар «Тошкент ҳақиқати»нинг бешигини тебратганларни ёддан чиқармасликлари керак. Умуман кишилар бир-бирини эслаб, йўқлаб туриши қандай яхши. Эътиборли, меҳр-оқибатли бўлишга, одамлар кўнглини олишга не етсин!

Тантанали кечада «Совет Ўзбекистони» рўзномаси бош муҳаррирининг ўринбосари Тўлаган Нажмиддинов, Ўзбекистон телеграф агентлиги директорининг ўринбосари Темур Расулов, рўзнома ветерани Фарида Усмонова сўзлаб, ўтмиш хотираларни самимият билан ёдга олдилар.

Ўзбекистон ССЖ Давлат хавфсизлик қўмитасининг жамоатчилик билан алоқа маркази бошлиғи Р. Акромов табрик сўзи айтиб, чекистлар фаолиятига бўлган муносабатларнинг соғломлашувида матбуотнинг, хусусан, «Тошкент ҳақиқати»нинг ҳиссаси катта бўлаётганлигини уқтириб ўтди.

Вилоят қишлоқ меҳнаткашлари номидан Ўзбекистон халқ депутати, Тошкент ноҳиясидаги Карл Маркс номли жамоа хўжалигининг раиси Рустам Акбаров, ҳамкасб қаламкашлар номидан «Ташкентская правда» рўзномаси муҳаррири Н. Ковалев, «Тошкент оқшоми» — «Вечерний Ташкент» рўзномалари муҳаррири Э. Эрназаров, «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» рўзномаси муҳаррири А. Мелибоев ўртоқлар табрикладилар.

Шоир Султон Акбарий ўз табригини шеърда изҳор этди. «Тўғри қалам қайрилмасин» сарлавҳали бу шеър «Тошкент ҳақиқати»нинг ўн мингинчи сони чиқиши шарофати билан махсус ёзилган эди:

Орзуларнинг гули — ҳақсан,
Султон пойингдадир шахсан.
Гаҳи дардсан, гаҳ фарахсан,
Тўғри қалам қайрилмасин,
Ҳамдамидан айрилмасин.

Ғунча кўркин очар боғда
Шамшит инор сочар тоғда.
Мен ўлтирай орқароғда,
Тўғри қалам қайрилмасин,
Маҳрамидан айрилмасин.

Мухбирликнинг нони қаттиқ,
Йўли тўзон, суви аччиқ,
Ғирт душмани ёлғон-яшиқ,
Тўғри қалам қайрилмасин,
Санамидан айрилмасин.

Кўзим жиягида бир нур,
Ақл қайроқ, матбаа ҳур,
Ўлгунимча пурҳикмат тур,
Тўғри қалам қайрилмасин,
Малҳамидан айрилмасин.

Шу куни бир гуруҳ жамоатчи мухбирлар, «Тошкент ҳақиқати»нинг собиқ ходимларига рўзнома Фахрий ёрлиқлари топширилди. Рўзноманинг юбилей сони чиқиши муносабати билан ўтказилган учрашув қатнашчиларининг фикри бир жойдан чиқди: «Тошкент ҳақиқати» ўзининг азалий энг яхши анъаналарини давом эттириши керак. Бу — доимий ижодий изланиш, кенг жамоатчиликка таяниб иш олиб бориш, фақат ҳақиқатни ёзишгина эмас, бу анъана — ижодий жамоанинг аҳиллиги, ўзаро ҳурмат-эътибор, ҳаётда ҳам, ишда ҳам доимо ҳамкор ва мададкор, меҳру оқибатли бўлиш ҳамдир. Шундагина ҳар қандай ҳаёт мушкулотларини, муаммоларни ва мураккаб вазифаларни осон ҳал этиш мумкин.

С. МУСАЕВ.

• СУРАТЛАРДА: рўзноманинг 10 мингинчи сони чиқишига бағишланган юбилей йиғилишидан лавҳалар.

Сураткаш: А. ТЎРАЕВ.

Тошкент ҳақиқати
8 январь, 1991 йил ● № 5 (10.001).

● Бошланғич партия ташкилотлари котиблари йиғилиши

БЎЛАЖАК ПЛЕНУМГА ТАЙЁРГАРЛИК

Ўтган 1990 йилни Қарорлар йили деб айтсак, муболаға қилмаган бўламиз. Халқ депутатлари, коммунистлар ва комсомоллар шу йили ўзларининг съездларини ўтказдилар. Бу съездларнинг кўпчилиги навбатдан ташқари чақирилди, чунки сиёсий воқеалар тезлик билан ўзгараётган жамиятимизда аввалги съездларда қабул қилинган қарорлар ўз кучини йўқотаётган эди.

Демак, бўлиб ўтган съездларда муҳим қарорлар қабул қилинди. Бироқ, уларнинг ижроси назоратга олинмас экан, қарорлар қарорлигича қолаверади. 5 январь куни пойтахтда иш бошлаган Тошкент вилояти бошланғич партия ташкилотлари котибларининг семинар-кенгашида ҳам КПСС XXVIII ҳамда Ўзбекистон Компартияси XXII съезди қарорларини қай йўсинда амалга ошириш, съездларда қабул қилинган қарорларга вилоят коммунистларининг муносабати ҳақида фикрлашиб олиш мўлжалланган.

Кенгашда ҳаммаси бўлиб 2199 коммунист иштирок этиши кўзда тутилган. Бироқ, барча ўз фикрини билдиришга имконият яратиш, шунингдек бўлиб ўтадиган мунозара, баҳс-мулоқот секцияларида иш олиб бориш енгил кўчиши учун кенгашни тармоқлар бўйича бўлиб ўтказиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

Дастлабки кун вилоят партия қўмитаси мажлислар залига жамоа ва давлат хўжаликлари бошланғич партия ташкилотларининг котиблари йиғилдилар. Семинар кенгашни Тошкент вилоят партия қўмитасининг биринчи котиби С. М. Мамарасулов кириш сўзи билан очди. У ҳозир коммунистлар учун ҳар доимгидан кўра масъулиятли давр эканлигини, кишилар бошланғич партия ташкилотлари жойларда олиб бораётган ишларга қараб туриб умуман партияга баҳо беришларини яна бир марта эслатиб ўтди. Шунингдек, йиғилиш фақат ўтган съездларни таҳлил қилиб қолмасдан, вилоят партия қўмитасининг навбатдаги пленумига ҳам тайёргарликдир. Шунинг учун ҳам Солижон Мамарасулович йиғилиш иштирокчиларига тарқатилган пленум қарори лойиҳасини диққат билан ўрганиб чиқишни, қандай фикр-мулоҳазалар бўлса барчасини пленумгача топширилишини илтимос қилди.

Сўнгра вилоят партия қўмитасининг котиби Ш. О. Дадабоев «КПСС XXVIII ҳамда Ўзбекистон Компартияси XXII съезди қарорларини амалга оширишда бошланғич партия ташкилотларининг роли» мавзусида маъруза қилди.

Кейинги тадбирлар лекция-мулоқот шаклида олиб борилди. Сўзга чиқувчилар янгиланган КПСС, Ўзбекистон Компартиясининг Устави ва Ҳаракат дастурини муҳокама қилдилар. Бу янгича иш юритишнинг афзаллиги шунда бўлдики, узундан-узоқ матн ўқилмасдан, залдагилар билан бевосита мулоқот олиб борилди.

Тушликдан сўнг кенгаш иштирокчилари секцияларга бўлиниб иш олиб бордилар. Унда маъруза муҳокамаси билан бирга, бўлажак пленум қарор лойиҳасига таклифлар киритилди.

Сўнгра иштирокчилар давра столи атрофига тўпландилар. Йиғилганларни қизиқтирган саволларга вилоят партия қўмитасининг масъул ходимлари жавоб қайтардилар.

Биз йиғилиш иштирокчиларидан семинар-кенгаш ҳақидаги фикр-мулоҳазаларини сўрадик.

Зокиржон АБДУЛЛАЕВ — Калинин ноҳияси «Партия XX съезди» жамоа хўжалиги бригадири, Ўзбекистон Компартияси XXII съезди делегати:

— Бўлиб ўтган съездлардан кейин биз вилоят миқёсида бундай йиғилмаган эдик. Шунинг учун ҳам семинар-кенгаш ўз вақтида ўтказилди деб ҳисоблайман. Бугун бу ерда биз талайгина иш қилишга улгурдик, қарор лойиҳаларини муҳокама қилдик. Энди пленумда бир мунча осон бўлади. Съезд делегати сифатида шуни айтишим керакки, унда ўз Уставимиз ҳамда Ҳаракат дастурини қабул қилиниши энг катта ютуғимиз бўлди. Чунки бусиз мустақилликка эришиб бўлмайди. Энди жумҳуриятимиз Компартияси ўз йўлидан боришига имконият яратилди. Менинг ягона истагим, энди бошланғич партия ташкилотларига ҳам кўпроқ мустақиллик берилса. Бунинг учун улар ҳам ўз Уставларини қабул қилишлари шарт эмас. Бўлиб ўтган съезд жумҳурият коммунистларини бир мақсад йўлидан боришга тайёр эканликларини кўрсатди. Мустақиллик деганда мен кўпроқ ишонч ва ҳуқуқни тушунаман. Мана оддий мисол: шу пайтгача партия билети ноҳия партия қўмитаси томонидан топшириларди. Бу бир томондан масъулиятли. Лекин бошқа томондан қаралса, ўша билет топширган ходимлар тракторчи ёки сувчини яхши билмайдилар-ку. Агар партия билетини топшириш, жойлардаги коммунистларни ҳисобга олиш бошланғич партия ташкилотига топширилса, менимча бу уларнинг ҳуқуқини анча кенгайтирган бўларди. Бугунги мулоқотда бу ҳақда кўп фикрлар билдирилди.

Матлуба НОРХЎЖАЕВА — «Қибрай» шўро хўжалиги бошланғич партия ташкилоти котибаси:

— Бугунги йиғилишда менга энг ёққан нарса бўлажак пленум қарор лойиҳасини олдиндан берилиши бўлди. Чунки, кўпинча пленумга келганимизда вилоят партия қўмитаси масъул ходимлари, яъни тор доирада тайёрланган лойиҳани бизга ўқиб эшиттиришади. Ҳали уни мағзини чақмасимиздан, қўл кўтариб маъқуллашимизни сўрашади. Энди эса қарор лойиҳасига ҳар бир БПТ котиби ўз фикрини билдириш имкониятига эга бўлди. Йиғилишдан кейин бу лойиҳа билан хўжалигимиздаги 176 коммунистнинг ҳар бирини таништираман. Агар бошқа жойларда ҳам шундай қилинса, пленум қарори — вилоятдаги барча коммунистлар қарори бўлади деб бемалол айтишимиз мумкин.

Семинар-кенгаш 10 январгача давом этади.

А. ИМОМХЎЖАЕВ.

КУТИШ ЭМАС, ҲАРАКАТ ҚИЛИШ КЕРАК!

СОБИР Айтубоев асли ўқитувчи, 1952 йилдан 1975 йилгача ўрта мактабда дарс берди, 15 йил мактабга директорлик қилди. 1975 йилдан 1986 йилгача Калинин ноҳиясидаги Оржоникидзе номли жамоа хўжалигида партия ташкилотининг котиби бўлиб ишлади. Мана тўрт йилдирки, шу ноҳиядаги Ўзгариш қишлоқ шўроси ижроия қўмитасининг раиси. Қуйида С. Айтубоевнинг шўролар ҳақидаги мулоҳазалари, шахсий фикрлари, таклифларини эълон қиляпмиз.

* * *

Аввало сўнгги йилларда шўроларнинг обрўсини ошириш, уларни ҳақиқий ҳокимият эгаси сифатида шаклланиши учун катта ишлар қилинаётганлигини ва бу маълум маънода ўзининг самарасини бераётганлигини таъкидлаб ўтмоқчиман. Хусусан мен раҳбарлик қилаётган Ўзгариш қишлоқ шўроси ҳудудида ҳам бир қатор тадбирлар амалга оширилди. Айниқса аҳолининг талаб ва эҳтиёжини қондириш, ўткир бўлиб турган ижтимоий масалаларни ҳал этиш борасида катта ишлар қилинди. Биргина 1989—1990 йилларда ҳудудимиздаги 350 кишига ер участкаси бердик. Жумҳуриятимиз Президентининг Фармонларини амалга ошириш учун ҳаракат қилаяпмиз. Шу йилнинг ўзидаёқ 15 километр жойга газ келтирилди. 10 километр масофага сув қувурлари тортилди. Бу ишлар келгусида ҳам давом эттирилади. Бундан ташқари маиший хизмат тармоқларини кенгайтириш устида фаол иш олиб боряпмиз.

Лекин мен қуйида амалга оширилган ишлардан кўра шўроларнинг тезроқ оёққа туриб кетишларига тўсқинлик қилаётган муаммолар ва уларни бартараф этиш юзасидан шахсий фикр-мулоҳазаларимни билдирмоқчиман. Жуда яхши эслайман. 1960 йилларда шўроларнинг нуфузи ниҳоятда катта эди. Энг муҳим масалалар ана шу ерда ҳал этиларди. Халқ ҳам ўзининг таянчи сифатида шўроларга мурожаат қиларди. Афсуски кейинги йилларга келиб бу нуфуз қўлдан бой берилди. Шўролар, очиқ айтиш керак жуда обрўсизланиб кетди. Энди одамлар бирон ишини битириш учун шўроларга эмас, хўжаликларга, унинг раҳбарларига, партия ташкилотларига мурожаат қила бошлади. Бугун шўроларнинг обрўсини оширмоқчи, ҳокимиятни уларнинг қўлига топширмоқчи эканмиз, биринчи навбатда уларга ана шу ҳақ-ҳуқуқни беришимиз шарт. Акс ҳолда шу кунгача айтилган гаплар, қабул қилинган қарорлар яна қоғозда қолиб кетаверади. Мен мана шу тўрт йиллик фаолиятимда ана шунга тўлиқ ишонч ҳосил қилганлигим учун шундай деяпман.

Нима учун деган савол туғилиши мумкин. Сабаби шуки, ҳужжатларда шўролар ўз ҳудудларидаги барча ташкилотларга, хўжаликларга раҳбарлик қиладилар, маблағларни сарфлаш учун масъулдирлар, деб таъкидлаб қўйилган. Амалда эса ҳудудимиздаги биронта ҳам ташкилот биз билан шу кунгача ҳисоблашаётгани йўқ. Ҳатто ноҳия партия ташкилоти, ноҳия кенгаши раҳбарлари ҳам ҳудудимиздаги биронта хўжаликка келадиган бўлсалар бизни четлаб ўтадилар. Ёки бўлмаса уларга раҳбар тайинлашда ҳам ҳеч қачон биз билан маслаҳатлашмайдилар. Ҳамон бу ишни юқорида ҳал қилиб келадилар. Хўш, шундай бўлгач, хўжалик ёки ташкилотнинг раҳбари шўрони менсийдими? Йўқ, албатта. Мен бу билан қишлоқ шўроси ҳамма нарсани ўз қўлига олиши керак, демоқчи эмасман. Аксинча, у ўз ҳуқуқидан фойдалана билиши лозим.

КЕНГАШЛАР ВА ҚАЙТА ҚУРИШ

Яна бир энг муҳим масала — қишлоқларни ижтимоий ривожлантириш учун зарур бўлган маблағ муаммоси. Бу борада ҳам қарор қабул қилинди. Қишлоқ шўроси ҳудудидаги барча ташкилотлар ижтимоий соҳа учун ажратилган маблағни шўро ихтиёрига ўтказиши лозим. Афсуски бу ҳам ҳамон қоғозда қолиб келяпти. Айримлар эса бизга тўё турли солиқларни ўтказиш билан чегараланишмоқчи. Йўқ, бу билан шўроларнинг обрўсини ошириб бўлмайди. Аслини олганда корхона ва ташкилотлар ижтимоий соҳаларни ривожлантириш учун ажратилган маблағни шўролар ихтиёрига ўтказсалар икки томонлама фойдали бўларди. Биринчидан, қишлоқлардаги муаммоларнинг ҳаммасини шўроларнинг ўзлари ҳал этардилар. Қарабсизки, хўжалик ёки ташкилот раҳбарлари бевосита ўзларининг ишлаб чиқаришдаги масалалари билан шуғулланиш имкониятига эга бўлур эдилар. Иккинчидан қишлоқлардаги муаммони — қайси кўчани, ёки қайси маъмурий бинони, мактаб ёки болалар боғчасини ремонт қилишни, қайта жиҳозлашни қишлоқ шўроси раҳбаридан яхши биладиган киши йўқ, ахир.

Назаримда қишлоқ шўроларининг нуфузини ошириш учун маҳалла қўмиталари катта роль ўйнайдилар. Тошкент шаҳрида маҳалла қўмиталари раислари ва котибларига маош тўланмоқда. Буни қаранг, яна қишлоқ билан шаҳар ўртасида тафовут юзага келмоқда. Чунки қишлоқларда бу иш амалга ошмаяпти. Менимча, шаҳарларда маҳалла қўмиталари амалга ошираётган ишларни қишлоқлардаги маҳалла қўмиталари ҳам бажармоқдалар. Болалар тарбияси, ижтимоий муаммоларни ҳал этишда уларнинг ёрдамларини сезиб турибмиз. Шундай бўлгач, бу масала вилоят миқёсида ўйлаб кўрилса ёмон бўлмасди.

Яна бир фикр. Қишлоқ шўроларига сайланадиган депутатлар ҳақида. Тўғри, кейинги сайловларда бу иш бирмунча тартибга тушди. Депутатларнинг сони қисқарди. Уларнинг фаолиятини жонлантиришга ҳаракат қиляпмиз. Афсуски бу депутатларимизнинг ҳаммаси ҳам ўз ваколатларини тўлиқ бажармаяптилар. Шундай экан, қишлоқ шўросига 40—50 депутатнинг кераги борми ўзи? Шунингдек ўзининг самарасини бермаётган доимий комиссиялар ҳам зарурми? Менимча, бунга ҳожат бўлмаса керак. Менга қолса, қишлоқ шўроларига ҳақиқий ишбилармон, юқорининг кўрсатмасисиз сайланадиган депутатни сайлаш, улар орқали ишларни жонлантириш керак. Аксинча, биз ўз фаолиятимизни маҳалла қўмиталари билан ҳамкорликда ривожлантиришимиз осонроқ кўчмоқда. Шундай экан, қишлоқ шўролари тузилишини янги қонунлар асосида такомиллаштирсак фойдадан ҳоли бўлмасди, деб ўйлайман.

Албатта, мен юқорида шўролар билан боғлиқ муаммолар хусусида шахсий фикрларимни билдирдим. Аммо ҳокимиятни шўроларга бериш учун ҳаракат қилаётган эканмиз, бир нарсани яна бир марта таъкидлаб ўтмоқчиман. Юқори ташкилотлар биз билан ҳисоблашмас эканлар, ҳудудимиздаги ҳар бир ўзгаришдан биз хабардор бўлмас эканмиз, ўз-ўзидан қандайдир кооперативлар, корхона, ташкилотлар бизнинг хабаримизсиз пайдо бўлаверар экан, кўзланган мақсадга эриша олмаймиз. Ўрни келганда яна бир мулоҳазамни айтиб ўтмоқчиман. Биронта хўжалик ёки ташкилотга борсангиз оддий бўлим бошқарувчисини ҳам хизмат машинаси олиб юради. Бутун бир 7,5 минг аҳолига хизмат қилаётган қишлоқ шўросига битта ҳам машина ажратилмаган. Бу мисолни ҳам айнан шўролар обрўсига таъсир кўрсатаётганлиги учун таъкидлаб ўтдим.

Лўнда қилиб айтганда бу борада кескин ўзгариш ясайдиган пайт аллақачон келди. Энди кутиш эмас, ҳаракат қилишимиз керак. Акс ҳолда аҳвол яна эскича қолаверади.

С. АЙТУБОЕВ,
Калинин ноҳиясидаги Ўзгариш қишлоқ шўроси ижроия қўмитаси раиси.

● Тарбия мавзуида

МАКТАБ ВА ОИЛА

ЁШ авлодни қанчалик яхши тарбияласак, мустаҳкам билим берсак, улар вояга етгач, халқимизнинг, жамиятимизнинг баркамол фарзандлари бўлиб етишиши шубҳасиздир. Болалар тарбиянинг асосий қисмини оилада олишади. Шу сабабли ота-онанинг бир-бирига нисбатан бўлган муносабати боланинг келажагини белгилайди. Буни шаҳримизнинг Собир Раҳимов ноҳиясидаги Ҳожимурод Дўстмуҳамедов, Собит Аҳмедов ёки Мевазор маҳалласидаги 20-уйда истиқомат қилувчи, авиация заводи ишчиси Бахтиёр Комилхожиев, Қорасарой кўчаси 139-уйда яшовчи ҳайдовчи Анвар Мажидов, Қибрай салқин ичимликлар корхонасининг ишчиси Ўткир Икромовлар оилалари мисолида кўриш мумкин. Улар мунтазам равишда мактаб ва синф раҳбарлари билан ҳамкорликда иш олиб борадилар.

Бироқ гул тикансиз, гуруч курмаксиз бўлмайди, деганларидек, айрим оилалар, хусусан ота-оналар ўзлари тарбияга муҳтож бўладилар. Эр-хотиннинг ноаҳиллиги, тез-тез бўлиб турадиган жанжаллар болаларга салбий таъсир қилади. Натижада уларнинг ўқигиси ҳам келмай қолади. Ҳамма нарсадан кўнгли совиб кетади. Ўқитувчи ҳар қанча ҳаракат қилгани билан унинг ота-онаси уйда боланинг юриш-туришини ҳар доим назорат қилиб бормаса, дарс тайёрлашларини кузатмаса, ўқиши, дам олиши учун шароит яратиб бермаса, бундай болаларнинг тарбияси анча оғир бўлади. Қайта тарбиялаш эса, ундан ҳам қийин кечади.

Оилада, мактабда болаларга нисбатан қўполлик, дағаллик ўрнига самимий муносабатда бўлиш яхши натижа беради. Болалар олдида кўчадан эшитиб келган ҳар хил воқеаларни гапириш ҳам яхши эмас.

Болалардаги меҳнатга бўлган муносабат ҳам оиладан бошланиб, мактабда шаклланади. Шундай экан уларни ёшликдан турли ишларни бажаришга ўргатиб бориш мақсадга мувофиқдир. Бола тарбияси шундай бир мураккаб жараёнки, у ота-онадан, ўқитувчидан ҳамиша ҳушёр, зийракликни, ақл билан фикр юритишни талаб қилади. Агар у беихтиёр бирор ўринсиз иш қилиб қўйса она:

— Болам, бу ишинг нотўғри. Бизнинг оилада бундай ишлар бўлиши, ўзбошимчалик билан иш қилиш мумкин эмас, дея тўғри танбеҳ бериши лозим. Фикримизча бу болага ижобий таъсир кўрсатади. Борди-ю, она бунинг аксича иш тутса, бола қайсар ва ота-онани ҳурмат қилмай қўяди.

Шундай ота-оналар ҳам борки, улар бола тарбияси билан умуман шуғулланмайдилар. Ўғли ёки қизи мактабда ёки маҳаллада бирор ножўя иш қилиб қўйса, фарзандларининг ёнини олиб бошқалар билан ёқалашишгача борадилар. Ўз фарзандлари тарбиясига бундай нотўғри ёндашиш кейинчалик болаларнинг ҳаётда носамимий, бошқаларни ҳурмат қилмайдиган бўлиб ўсишларига сабаб бўлади.

Вояга етмаган болаларнинг кеч соат 12—1 гача кўча-кўйда, тўйларда, киноларда юришлари ҳеч кимни қайғуга солмай қўйди. Улар тўртта-бешта бўлиб тун ярмигача ўзлари тушунмайдиган ашулаларни магнитофонда ванғиллатиб завқланадилар. Бу ҳақда жиддийроқ ўйлаб кўришнинг вақти келмадимикан? Шунингдек мактаб формаси ўрнига қимматбаҳо чет эл кийимларини кийиб келиш, папка ўрнига дипломат кўтариб келиш ҳоллари ҳам учраб туради.

Болалар тарбиясида учраб турадиган салбий ҳолларни бартараф этиш учун вақти-вақти билан ота-оналарни йиғиб, улар ўртасида бола тарбияси, оила тебратиш ҳақида суҳбатлар уюштирилса, бунга кўп болали қаҳрамон оналар, тажрибали ўқитувчилар жалб этилса, айни муддао бўларди.

Ф. НУРИДДИНОВ,
Жумҳурият халқ таълими аълочиси, шахсий пенсионер.

● Бекобод монтаж бошқармасида хўжалик йили яхши кўрсаткичлар билан бошланди. Дастлабки кунлардан топшириқлар ошиғи билан адо этилмоқда. Бунда пайвандчилардан Неъмат Юсупов ва Зокир Насруллаевларнинг ҳам муносиб ҳиссаси бор. Улар шахсий меҳнат беллашувида муваффақиятли қатнашиб, нормани ортиғи билан адо этмоқдалар. Ушбу суратда Н. Юсупов (чапда) ва З. Насруллаевларни иш устида кўриб турибсиз.

М. ҚОРАБЕКОВ суратга олган.

ХОНАДОНДА БОҒЧА БЎЛИМИ

● Янгийўллик Ғуломқодир Усмоналиев ўз уйида болалар боғчаси очди. Уй бекаси Насиба опа хонадондаги боғчага тарбиячи бўлди. У етти нафар кичкинтойга қарамоқда. 3-болалар боғчасининг бўлими сифатида расмийлаштирилган хонадондаги боғча зарур ускуналар, ўйинчоқлар, озиқ-овқат билан таъминланган. Ҳозир шаҳардаги 23 та болалар боғчасида тўрт мингдан ортиқ бола тарбияланмоқда. Аммо яна 2 минг кичкинтой боғчаларга навбат кутмоқда. Хонадонларда боғча бўлимларини ташкил этишни шаҳар кенгаши боғчалар тармоғини кенгайтиришнинг энг маъқул йўли деб ҳисобламоқда.

(ЎзТАГ).

ЎЗГАРИШЛАР ЮЗ БЕРМОҚДА

ИНҚИЛОБ қишлоқ шўроси Оҳангарон ноҳиясидан 80 километр узоқликда жойлашган. Бу ерда 630 хонадон бўлиб, 6500 киши истиқомат қилади. Очиғи илгарилари бу жойларда бироз ўзгариш қилиш жуда мураккаб вазифа эди. Қайта қуриш, айниқса, бошқарувнинг янгича усулларини жорий этиш, Шўроларга мустақиллик бериш, уларнинг нуфузини ошириш ўзининг самарасини берди. Шўро ҳудудидаги қишлоқлар сўнгги пайтда ободонлашиб бормоқда.

Бўлиб ўтган янги сайловлардан кейин депутатлар қишлоқ Шўросига ёш, олий маълумотли педагог Ҳошимжон Жумабоевни раис қилиб сайлашди. Шундан кейин ишлар янада юришиб кетди. Янги раис маҳалла фаоллари билан ҳамкорликда жуда катта вазифаларни амалга оширмоқда. Масалан Чинор қишлоғида ичимлик сув ўткир муаммо бўлиб турарди. Икки километр масофага қувурлар тортилиб булоқ суви аҳоли яшайдиган жойга келтирилди. Шу ерда янги мактаб қурилиши режалаштирилмоқда. Бундан ташқари Серкақирилди қишлоғида лой ботқоқ бўлиб ётадиган 2,5 километр масофадаги йўл текислаб, асфальтланди. Тангатопди қишлоғи аҳолисининг йўли ҳам янгитдан асфальт қилинди. Қишлоқ Шўроси депутати Ёқубжон Маматовнинг ташаббуси билан Тангатопти ва Четсув қишлоқларининг қабристони ободонлаштирилди.

Аҳолига якка тартибда уй қуриш учун қишлоқ Шўросининг ташаббуси билан 87 та янги оилага ер участкаси ажратилди. 100 хўжаликка 15 сотихдан қўшимча томорқа берилди. Шу йилнинг ўзидаёқ 33 хонадон янги уй қурди. Қишлоқ Шўроси айни вақтда аҳолини қурилиш материаллари билан таъминлашга ҳам катта эътибор бермоқда. Хонадонлардаги чорва моллари учун икки вагон омухта ем тарқатилди.

Қишлоқ Шўросининг раиси 1991 йилда амалга оширилиши режалаштирилган бир қатор тадбирларни ҳам гапириб берди.

— Хуллас қишлоқ Шўроимизнинг 32 депутати билан ҳамкорликда ҳаракат қилиб аҳолининг фаровонлиги учун қўлимиздан келган барча ишларни қиляпмиз, — дейди Ҳ. Жумабоев. — Лекин бизни муаммолар кўпроқ қийнаяпти. Улардан биринчиси «Октябрь» шўро хўжалигининг 2-бўлимида алоҳида йирик чорвачилик ва боғдорчилик хўжалиги ташкил этиш масаласидир. Бу иш амалга оширилса ҳозирги кунда фойдаланилмай ётган ерлардан маҳсулот олиш, пировардида 400 га яқин ишга яроқли кишини фойдали меҳнатга жалб этиш мумкин бўлур эди. Иккинчи масала Ангренга қатновчи автобуслар муаммоси. Гап шундаки, амалда бу маршрутда транспорт ажратилган. Лекин негадир автобуслар ёзда қатнайди-ю, қиш ойларида тўхтатиб қўйилади. Аҳоли ниҳоятда қийналяпти. Мутасаддилар бу масалани ҳал этсалар яхши бўлар эди. Сўнгги муаммо қишлоқларни телефонлаштириш. Бу масалани ҳам тез орада ҳал этишимиз шарт. Акс ҳолда қишлоқ аҳли «Тез ёрдам» ёки бошқа бирор нарса зарур бўлиб қолганда 33 километр жойга, яъни Ангренга йўловчи машинада бориб келишга мажбур бўлмоқда.

Ҳа. Инқилоб қишлоқ Шўроси раиси бошчилигидаги депутатлар жуда катта ишларни бошлашди. Лекин раис таъкидлаганидек, юқоридаги муаммолар тезроқ ҳал этилса қишлоқ аҳолисининг фаровонлиги янада ошган, қулайликлар яратилган бўлур эди.

М. УТАНОВ,
партия ва меҳнат фахрийси.

● Маҳалла қўмитаси раислари ҳақида ҳикоялар

БАРАКА ТОПИНГ, ОТАХОН!

Хонага ийманибгина кириб келган бу киши ҳақида илгари ҳамкасбларимдан бири гапириб берган эди. Муҳаммадамин ака Расулмуҳамедов Ҳамза ноҳиясидаги Аҳмад Яссавий маҳалла қўмитасининг раиси эканлиги, жонкуяр ташкилотчи сифатида эл эътиборини қозонганлигини шунда билиб олгандим. Энди унинг ўзи билан суҳбатлашиб ўтирибмиз. Ёши улғайиб қолганига қарамай, ҳали тетик, очиқ чеҳрасидан табассум аримайдиган, баланд бўйли, кенг елкали отахон маҳаллада сўнгги йиллар ичида қилинган баракали ишлар тўғрисида оддийгина қилиб сўзлаб берди.

Аҳолисининг сони беш мингдан ортиқ бу маҳалланинг ўзига хос тарихи бор экан. У 1959 йилда собиқ Қорасув ноҳиясидан пойтахтимизнинг Ленин ноҳияси ҳудудига ўтгач, салкам қирқ йил давомида «бузилади», «бузилармиш» каби мишмишлар туфайли қаровсиз қолиб келди. Уйларнинг 95 фоизи «илгари ўзбошимчалик билан қурилган» деган даъво остида бўлган, мабодо бирон уй турли сабаблар туфайли шикастланса ё бузилиб кетса ҳам ҳақ тўланмай келинарди. Ҳатто 1989 йилда уйларни қонунлаштириш тўғрисидаги шаҳар қўмитасининг қарор шартларига ҳам тўғри келмасди. Шунда маҳалла оқсоқоллари одамлардан яхшилигини аямайдиган, каттаю-кичикка баробар маслаҳатчилари Муҳаммадамин акага Москвага хат йўллаш ҳақида оғиз очишди. Маҳалла қўмитаси ўз фаоллари билан маслаҳатлашгач, кексалар илтимоси бўйича иш тутди. Кўп ўтмай марказдан «маҳалла уйлари тўла қонунлаштирилсин, уни бузишга рухсат этилмасин» деган мазмунда хат олинди.

Халқимизда «Чумолининг ҳам ини бузилмасин» деган нақл бор. Бу хат маҳалла аҳолиси йиғилишида ўқиб берилганида, дил-дилдан суюнганларни қўяверасиз энди. Улар бу хайрли иш учун ўзлари сайлаган фаолларга раҳматлар айтиб, миннатдорчилик билдирдилар.

Кўпчиликда пайдо бўлган юқори кайфият энди уларни бирлаштириб саховатли ишларга бошлаш учун йўл очди. Шу тариқа хашар йўли билан энг аввало маҳалла учун катта замонавий чойхона қурилди. Тезда маҳалла аҳли бу даргоҳнинг маданий марказга айланиб бораётганлигини ҳис этди. Соғиниб кутилган Наврўз байрами, меҳнат ветеранларини шарафлаш давраси, қаҳрамон оналар гурунги, «Ёшлар ота-оналар изидан» суҳбат кечаси бу марказ «таржимаи ҳоли»ни бойитиб борди.

Кўчалар қиёфаси ўзгарди. Янги уйлар қуриб, уларда тўйлар ўтказаётган оилаларда маҳалла қўмитаси раисига ҳурмат ва ишонч ортиб борди. Ўтган йили советларга сайловлар вақтида Муҳаммадамин акани ҳам, унинг ўринбосари Бўрибой Юсуповни ҳам аҳоли ноҳия совети депутатлигига якдиллик билан сайлади. Сайловлар муваффақиятли ўтгач, депутатлар ғайрат кўрсатдилар.

Маҳаллага водопровод суви келтирилди, хонадонларни газлаштириш бошланди. Бир қатор оилаларга телефон ўрнатиб берилди.

Аҳмад Яссавий маҳалласининг номи ноҳияда танилиб қолди. Айниқса бу ерда тўйларнинг ихчам ва серфайз ўтаётганлиги, кишиларнинг бир бирларига оқибати яна ортиб бораётганлиги унинг обрўсини оширди.

М. Расулмуҳамедовнинг махсус дафтарида бошига фалокат тушган оилаларга кўрсатилган ёрдамлар ҳам қайд қилинган. Улар фақат ночор оилаларгагина эмас, балки ўт тушиш, зилзила туфайли зиён кўрган хонадонларга кўрсатилган саховатлар ҳақидаги маълумотлар ҳамдир.

— Авлодларимиздан-авлодларимизга ўтиб келаётган раҳм-шафқат туйғуларини шакллантиришда чойхонада ўтказаётган тадбирларимиз муҳим аҳамият касб этяпти, — дейди. — М. Расулмуҳамедов, — биз одамийлик, оқибат ҳақидаги суҳбатларни мунтазам ўтказиб турибмиз. Яқинда Туркистонда Аҳмад Яссавийга бағишлаб ўтказилган бутун дунё олимларининг сайёр семинарида қатнашдим.

М. Расулмуҳамедов маҳаллада қисқа вақт ичида қўлга киритилган ютуқлар билан бирга камчиликлар ҳақида ҳам гапирди. Метро қурилиши муносабати билан кўпгина сув йўллари йўқ бўлиб кетипти. Ғиждувон, Ховос, Хатирчи кўчаларининг боши беркитилиб, автобус қатнамай қўйди.

Раис рўзномамиз муҳарририятдан ана шу борада кўмаклашишни илтимос қилди. Ўзи, фаоллар билан ҳамкорликда маҳалла ободончилиги учун астойдил хизмат қилаверишини айтди. Унга бу ишида омад ва ривож тилаймиз.

С. ҲАСАНОВ.

● Чорвачилик «Тошкент ҳақиқати» назоратида

СИНОВДАН КИМ ҚАНДАЙ ЎТАДИ?

АВВАЛИГА кунлар илиқ-иссиқ келиб, янги йил арафасида ҳароратнинг бирданига совиб кетиши, табиийки, чорвадорларни ҳам шошириб қўйди. Тўғри, айрим кекса чорвадорлар, чўпонлар бундай кунларни каромат қилган бўлишлари мумкин. Лекин очиғини айтганда аксарият чорвадорлар қишнинг қаттиқ келишини кутмаган эдилар. Бу йил қиш бўлмаса кераг-ов, деб юрганлар ҳам йўқ эмас-ди.

Вилоят деҳқончилик ширкати уюшмаси раисининг чорвачилик бўйича муовини Мажид Қодиров ҳам бизнинг бу мулоҳазаларимизга қўшилгандек эдилар.

— Ҳақиқатан ҳам аҳвол анча жиддий. Ниҳоятда хушёр бўлмоғимиз, энг муҳими ҳар ким ўз ишини қилмоғи зарур.

Сўнг у киши суҳбатни давом эттириш учун унолғи трубкасини чорвачилик бўлимининг бошлиғи **Рустам Шафиевга** тутқаздилар.

— Ҳозирги пайтда вилоятимиздаги хўжаликларда,— деди у умумий аҳволни шарҳлаб.— 176 минг 400 бош қорамол, шу ҳисобдан 55 минг 600 сигир, 284 минг 600 бош қўй боқилмоқда. Бу йил давлатга 54 минг 400 тонна гўшт, 161 минг тоннадан ортиқ сут сотилади.

— Бу мақсадга эришиш учун энг аввало қишловни намунали ва беталафот ўтказиш керак.

— Бўлмасам-чи. Бирмунча тайёргарлик кўриб қўйганмиз. Аввало ем-хашак базасини мустаҳкамлашга эътибор бердик. 1 январгача бўлган маълумотга қараганда вилоятимиз бўйича 254 минг 170 тонна пичан, 318 тонна ширали озуқа, 20 минг тоннадан ортиқ аралаш озуқа жамғариб қўйилган. Албатта, бу озуқалардан тежамли фойдаланиш муҳимдир. Мавжуд 199 та озуқа цехларидан 167 таси, шунингдек, 500 та хашак майдаловчи механизмдан 450 таси ишлаб турибди.

— Асл чорвадорнинг маҳорати қиш қировли кунларда синалади. Ким билади дейсиз, январнинг қолган кунлари ва февраль ойида об-ҳаво қандай келади? Аёзли кунлар узоққа ҳам чўзилиб кетиши мумкин.

— Ишларимизнинг ниҳоятда тиғизлиги, мураккаблигини ҳис қилиб турибмиз. Қишловни ўтказиш ниҳоятда қийин бўлаяпти. Буни тан олиш керак. Шу туфайли ҳам дастлабки кунларданоқ биз мутахассислар бир вақтлардагидек буйруқбозлик, кўрсатмалар бериш билан эмас, амалий иш билан шуғулланишга ҳаракат қилаяпмиз.

— Аниқроқ қилиб айтинг.

— Вилоят деҳқончилик ширкати уюшмасида қишловнинг боришини назорат қилувчи махсус штаб фаолият кўрсатмоқда. Бу штабга уюшма раиси М. Расулов етакчилик қилади. Штабнинг ҳар бир ноҳия, ҳар бир хўжаликда вакиллари бор. Улар эрта тонгдан ишга киришадилар. Фермаларда бўладилар. Иш билан танишадилар. Сўнгра бизга маълумот берадилар. Бу маълумотлар умумлаштирилади ва ҳар куни кечқурун штабда муҳокама қилинади. Қайси ноҳияда аҳвол қандайлиги пухта таҳлил этиб чиқилади.

— Таҳлиллар нимани кўрсатмоқда?

— Ишнинг кўзини билган, олисни кўзлаган хўжаликларда бир мунча дуруст натижаларга эришилмоқда. Қиш даврида ҳам маҳсулотнинг камайиб кетишига йўл қўйилмаяпти. Бекобод ноҳиясидаги «Далварзин», Коммунистик ноҳиясидаги «Политотдел», «Ўзбекистон», Пискент ноҳиясидаги Свердлов номли, Оҳангарон ноҳиясидаги Ворошилов номли жамоа ва давлат хўжаликларида эришилаётган натижалар бунга мисолдир.

Лекин умуман олганда аҳвол бизни ташвишга солади. Қишловнинг икки ойлик якунидан маълум бўлдики, айрим ноҳиялар ва хўжаликларда маҳсулот камайиб кетди. Оҳангарон, Ғалаба, Коммунистик ноҳияларида гўшт етиштириш, Бўка, Тошкент, Коммунистик ноҳияларида сут етиштириш қаноатланарли эмас. Бекобод ноҳиясидаги «Ғалаба», «Коммунизм», Бўка ноҳиясидаги «Кремль», Паркент ноҳиясидаги Энгельс номли, Тошкент ноҳиясидаги «Ўзбекистон ССЖ 50 йиллиги», Янгийўл ноҳиясидаги Ленин номли, Оржоникидзе ноҳиясидаги «Правда», Пискент ноҳиясидаги «Партия XXVI съезди» жамоа ва давлат хўжаликларида ҳам маҳсулот мўлжалдагидек бўлмаяпти. Бунинг сабаби аён. Қишлов учун белгиланган тадбирлар бажарилмаяпти. Мутахассислар яхши ишламаганлар. Оқибатда моллар турли касалликка чалиниб, сут бериб турган сигирларнинг кўпи гўштга топшириб юборилган.

— Аҳволни ўнглаб олиш, бундан буён гўшт, сут етиштиришнинг камайиб кетишига йўл қўймаслик, ҳар бир ноҳияда, хўжаликда қишловни беталафот ўтказиш учун қандай аниқ чоралар кўрилмоқда.

— Аввало шуни айтиш керакки, айни кунларда ноҳияларда барча раҳбарлар, мутахассисларнинг диққат эътибори ана шу масалага қаратилгандир. Илгарилари ҳар ойда ноҳия деҳқончилик саноати уюшмалари раисларининг чорвачилик ишлари бўйича ўринбосарлари вилоят деҳқончилик уюшмасига келиб ҳисобот бериб кетишарди. Энди бундай ҳисобот инобатга олинмайди. Ҳисоботда ноҳиянинг катта-кичик раҳбарлари, албатта, иштирок этишади. Бу масъулиятни оширади, албатта. Чунки, кимнинг қандай ишлаётганлиги, йўл қўйилаётган камчиликларда кўпроқ кимларнинг айби борлиги равшан бўлади қолади.

— Ем-хашак сероб, тадбирлар мазмунли, яхши бўлгани билан уларнинг ижрочилари ҳақида, бевосита фермаларда, яйловларда меҳнат қилаётганлар ҳақида ғамхўрлик қилинмаса, кутилган самара олинмайди, албатта.

— Буни яхши биламиз. Шунинг учун ҳам чорвадорлар тўғрисида ғамхўрлик қилиш биринчи ўринга қўйилган. Фермаларда қиш даврида чорвадорларга тўланадиган ҳақ қайта кўриб чиқилди. Уларнинг қанча маҳсулот етиштираётганликлари, чорвани қишловдан қандай олиб чиқаётганликларига қараб ойлик маошларига қўшимча ҳақ тўланмоқда. Ундан ташқари чорвадорларга маданий-маиший хизмат кўрсатилаётир. Яқинда кўчма магазинлар Тошкент ноҳиясидаги Ильич номли, Ленин номли, Охунбобоев номли жамоа хўжаликларида бўлиб, ноёб кундалик рўзғор буюмлари, озиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо қилиб қайтдилар. Чорвадорлар миннатдор бўлдилар. Бошқа ноҳияларда ҳам шундай қилинмоқда. Узоқ яйловларда меҳнат қилаётган чўпон-чўлиқларни ҳам эсдан чиқараётганимиз йўқ.

— Суҳбатимизнинг бошида амалий ёрдам ҳақида гапирдингиз. Бу иш, ўзаро текширишлар янгича ташкил этиляптими? Боя вилоятдаги фермаларда ишлаётган озуқа цехлари, хашак майдалагичлар сонини айтдингиз. Ахир сиз билмайсиз-ку, бу рақамлар қанчалик тўғри ва нотўғрилигини...

— Гапингизда жон бор. Шунинг учун ҳам биз бу масалани доим эътиборда тутамиз. Куни кеча 60 киши 15 гуруҳга бўлиниб, 15 ноҳияга, ферма ва яйловларга йўл олди. Ҳар бир гуруҳ таркибида биттадан чорвадор, битта мол доктори, биттадан қурувчи, битта механик бор. Улар фермаларда бўлганларида энг биринчи навбатда озуқа цехлари қандай ишлаётганлигини, текширадилар, молларга берилаётган озуқанинг таркиби, тўйимлилиги билан қизиқадилар, аниқланган, камчиликлар муаммоларни ўша жойнинг ўзида ҳал этишга ҳаракат қиладилар.

Рустам Аҳмедович билан унолғи орқали боғланиб қилган суҳбатимиздан маълум бўлаяптики, қишловни яхши ўтказиш, хўжаликларда гўшт, сут етиштиришнинг камайиб кетишига йўл қўймаслик тўғрисида бир мунча ишлар қилинаяпти. Кўплаб тадбирлар кўриб қўйилган. Биз бу тадбирлар қоғозда қолиб кетмаслиги, ҳозирги кунда амалга оширилаётган ишлар, албатта яхши самара беради, деб ишонамиз.

Н. РИХСИЕВ суҳбатлашди.

Таъминотчиларнинг ташвишлари

Жумҳурият сув хўжалиги вазирлигига қарашли ташкилотларда электрон-ҳисоблаш машиналари кўпайди. Вазирликнинг хўжалик ҳисобида ишлайдиган корхонаси — «Ташводкомплект» ёрдамида Москвадан 10 та янги туркумдаги ЭҲМ олинди.

— Янги йил бошланса ҳам дейди «Ташводкомплект» бош директори Н. Ражабов.— Моддий-техника таъминотидаги кескинлик эса ҳамон ўткир бўлиб қолмоқда. Бироқ бизнинг базамиз экспедиторлари бу ўткирликни юмшатишга уринишаяпти. Уларнинг саъй-ҳаракатлари туфайли биз машина-ускуналарни ва материалларни Россия Федерацияси, Болтиқбўйи жумҳуриятлари, Қозоғистон ва мамлакатимиз бошқа минтақалари идоралари билан тузилган шартномалар асосида олаяпмиз. Жумҳурият сув хўжалиги ташкилотларининг буюртмаларини ўз вақтида бажаришга интиляпмиз. Масалан, ўтган йил бошидан буён бизга юк ортилган 444 та вагон ва 142 та контейнер келди. Юкларни тушириш ва уларни буюртмачилар ўртасида тақсимлаш бизда пухта жадвал асосида уюштирилган. Ана шундай бир маромда ишланиши, хусусан, 1990 йил товар обороти режасини 118 фоиз бажариш имконини берди. Қарийб 23,8 миллион сўмлик — режада белгиланганидан 3,7 миллион сўмлик турли машина-ускуналар ва материаллар кўп сотдик.

Корхона халқаро алоқалар ҳам ўрнатмоқда. Чунончи, ўзаро фойдали шартлар асосида Афғонистон мелиораторларига кўчма электр станциялари ва пайвандлаш ускуналари юборилди.

(ЎзТАГ мухбири).

ОТАЛАР ЖАСОРАТИ ҲЕЧ ҚАЧОН УНУТИЛМАЙДИ

ЎЛЖА ОЛИНГАН ЗАМБАРАКДАН...

Ҳар йилгидек, ўзбекистонлик жангчиларнинг Улуғ Ватан уруши фронтларида кўрсатган жасоратларини ўрганиш, урушдан қайтмаган ҳамюртларимиз тақдирларини аниқлаш мақсадида ССЖИ Мудофаа вазирлигининг Подольск шаҳридаги Марказий архивига бориш учун ҳозирлик кўраётган кунларим эди. Ҳовлимизга нотаниш бир йигит кириб келди.

Салом-аликдан сўнг у ўзини таништирди:

— Исмим Ҳамид, фамилиям Жўраев. Оиламиз Ўрта Чирчиқ ноҳиясидаги Кучлик станцияси яқинида истиқомат қилади. Яқинда «Тошкент ҳақиқати»да босилиб чиққан мақолаларингиздан огоҳ бўлиб, шошилганча ҳузурингизга келдим.

— Мақсадингизни аниқ баён қилаверинг, қулоғим сизда,— мурожаат қилдим меҳмонга.

— Немис-фашист босқинчиларига қарши жанг қилиш учун фронтга йўл олган тоғам Амирбек Рустамов урушдан қайтмади,— гапида давом этди Ҳамид.— Унинг тақдири ҳануз номаълумлигича қолмоқда. Бисотимизда тоғамнинг шу мактубигина сақланиб қолган.

Ҳамид менга узатган уч бурчакли хатни ўқий бошлайман. «Ота! Мен сиҳат-саломатман. Бугун янги йил кирди. Шуни маълум қиламанки, жангда кўрсатган жасоратим учун жанговар Қизил Байроқ ордени билан мукофотландим. Мендан ҳеч ҳавотир олманглар.

Ҳозирги вақтда замбарак расчётининг командириман. Менга катта сержант унвони берилди. Мактубни олгач, ҳар куни саҳарда ўғлим урушдан омон қайтсин, деб дуо қилинг, отажон!

Ҳаммангизни янги 1945 йил билан муборакбод этаман.

Ҳурмат ва эҳтиром билан ўғлингиз

АМИРБЕК.

1 январь 1945 йил».

Амирбек Рустамов мактуби «Дала почтаси № 47025» дан келган эди.

Ҳамид Жўраев онаси номидан тоғаси Амирбек Рустамов тақдирини, шунингдек унинг жанговар Қизил Байроқ ордени билан мукофотланишга сазовор бўлиш учун кўрсатган жасорати тафсилотини аниқлаб беришимни илтимос қилиб келган экан...

Марказий архивга боришим биланоқ ўша илтимосни қаноатлантириш тараддудига киришдим. Ҳамюртимизнинг 69-механизациялаштирилган бригада таркибидаги 1-моторлаштирилган ўқчи батальонида хизмат қилганлиги, 1945 йил март ойида Ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги йўлида Польшада ҳалок бўлганлиги маълум бўлди.

Энди Амирбек Рустамовнинг қандай жасорат учун мукофотланганлигини аниқлаш лозим эди. Мукофотлашга оид карточкалар жамланган бўлимдан аниқ маълумот олгач. архивнинг мукофотлаш варақалари сақланадиган бўлимига ўтдим.

Ҳамюртимиз жасорати ўз ифодасини топган мукофотлаш варақаси ҳамда бригадада чиқиб турган «Вперёд на запад» деб номланган рўзнома саҳифасидаги ефрейтор С. Ишчукнинг «Из трофейного орудия» («Ўлжага олинган замбаракдан») сарлавҳали мақолани кўздан кечираётганимда хушнудликдан кўзим чақнаб кетди.

...Белоруссия ССЖ территориясида шиддатли ҳаёт-мамот жанглари давом этарди. Тўхтовсиз отишмалар натижасида катта сержант Амирбек Рустамов командир бўлган замбарак сафдан чиқди. Шунга кўра Малиничи аҳоли пункти учун 1944 йил 15 март куни олиб борилган жангда улар кузатувчи — разведкачилар сифатида ҳаракат қилишди. Рўй берган ва гитлерчилар ўрнашиб олган жойларни зудлик билан аниқлаш лозим эди.

— Расчетим жангчиларига бош бўлиб, душманнинг орқа томонига разведкага боришга рухсат этинг, — ўз мақсадини рота командирига баён қилди Амирбек Рустамов.

Бу таклифдан рота командири хурсанд бўлди. Улар машаққатли, хатарли жанговар вазифани бажариш учун душманнинг орқа томонига йўл олишди.

Тонг отиши олдида замбарак тортиб келаётган отлар кўзга ташланиб қолди. Замбарак ортида етти нафар гитлерчи ҳам келмоқда эди.

— Душман замбарагини қўлга киритиш учун ҳозирланинг,— команда берди А. Рустамов.

Шижоаткорлар қўққисдан қилган ҳужум гитлерчиларни довдиратиб қўйди. Улар қаршилик кўрсатмай, дарҳол таслим бўлишди.

Орқа томондан отишма товуши эшитилди. У тобора яқинлашмоқда эди. Бу ўқчи бўлинмаларимиз жангчиларининг ҳужумга ўтганликларини билдирмоқда эди.

— Душман замбараги фашистларга қарши ўт очишга ҳозирлансин,— буйруқ берди катта сержант А. Рустамов.

Буйруқ адо этилди. Узлуксиз ўт очилиши натижасида душманнинг кузатув пункти ва пулемёт ўт очиш нуқтаси яксон қилинди, бир неча ўн гитлерчи ер тишлаб қолди. Шу жангда А. Рустамовнинг шахсан ўзи автоматидан ўт очиб, 6 фрицни жаҳаннамга жўнатди.

Кўрсатган мислсиз жасорати учун катта сержант Амирбек Рустамов 3-гвардиячи жангчилар армияси қўмондонининг 1944 йил 29 апрелдаги 066/Н — номерли буйруғига биноан Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган экан.

Бунга Марказий архивга яқинда махсус борган Ҳамид Жўраевнинг ўзи ҳам иқрор бўлди.

Мажид САМАДОВ,

Улуғ Ватан уруши фахрийси, Ўзбекистон ССЖ-да хизмат кўрсатган журналист.

Фосиқдин ҳаё тилама,
Золимдин вафо тилама.

Алишер НАВОИЙ.

Дунёнинг ишлари қизиқ: кимдир тирноққа зор бўлиб ўтади, кимдир фарзанд қадрига етмайди. Саидвали ака билан Моҳира опанинг бир-бирларига кўнгил қўйиб турмуш қуришганига анча йил бўлди. Оилада севги, вафодорлик, ўзаро ҳурмат ҳукмрон. Гинахонлик, аччиқ-заҳарханда гаплар йўқ. Эр хотинини, хотини эрини аяйди. Шундай бўлса ҳам уйда фарзанд етишмаётганлиги билиниб турарди. Баъзан Саидвали ака ён қўшнилари Ғайбулла аканинг тошмеҳрлигидан нолиб қўярди:

— Маҳмуд бегона эмас, ўз қизларининг ўғли-я! Тунов куни ўртанча ўғли шу болани коптоқ қилиб тепаяпти, денг. Югуриб бориб ажратиб олдим. Боёқишнинг оғзи-бурни қопқора қон, дир-дир титрайди...

— Айб иш қилган эканми, у шўрлик?

— Бола-да, ўйинга берилиб, қўйларга ем ташламаган экан.

— Қизи ҳам ўз боласини шуларга хўрлатиб қўймасдан, олиб кетса бўларди.

— Бола бояқиш онасига борса ўгай отаси, отасига борса ўгай онаси сиғдирмабди. Шу ерда юришга мажбур-да. Ҳаммадан ҳам тирик етимлик ёмон...

Ғайбулла акаларникида ҳар куни қий-чув, тўполон. Бу хонадонда ҳеч ким жўнгина гапирмас, бир-бирини тўзитиб сўккани-сўккан эди. Тошхон опа сўйлоқ тишлари орасидан тупук сачратиб, сахар-мардондан ўғил-қизларини қарғашга тушарди:

— Илоё, оғзи-бурниларингдан қора қонларинг келсин! Кулмай кўмганда кулгин, гўрсўхта! Ҳой, Маҳмуд, нон емай заҳарни есанг бўлмайдими?! Сен ўлмадинг, мен қутулмадим, шум етим...

Бироздан сўнг, нимадир қаттиқ тарақларди. Ўғилларидан бири ўз онасини сўкарди:

— Жағингни ўчирасанми, йўқми?!

Кейин Маҳмуднинг жон аччиғида додлагани, «Вой, акажон, иккинчи қилмайман, айтганингизни қиламан», деб ёлворгани эшитиларди...

Саидвали ака бир воқеани сира-сира унутмайди. Ўша йили қиш қаттиқ келган эди. Аччиқ изғиринли совуқ аъзо-ю баданингизга игнадек санчиларди. Шундай кунларнинг бирида у енгил кийимда, яланг оёқ дарвоза тагида турган Маҳмудни кўриб қолди.

— Ия, Маҳмуджон, совуқда шамоллаб қоласан-ку. Уйларингга кир..

— Уйдан ҳайдашди, — секингина жавоб берди Маҳмуд, — Овқат еб олиб, идиш-товоқни ювмоқчи эдим. Ухлаб қолибман...

Муштдеккина боланинг аянчли аҳволи Саидвали аканинг юрагини зирқиратди. Қани энди, ўсма-сурма, ясан-тусандан бўшамайдиган қизлари, қаҳри қаттиқ ўғиллари, Ғайбулла ака ва Тошхон опалар олдига кириб, уларни уялтирса, инсофга чақирса. У барибир қулоқ солишмаслигини сезиб, Маҳмудни қўлидан етаклаб, ўз уйига олиб кирди. Моҳира опа кўзларида ёш, ундан айланиб-ўргилди, иссиқ кийимлар кийгизди, олдига овқат сузиб келди. Эндигина тўққиз ёшга қадам қўйган бола ўзини катталардек тутар, вақтидан илгари улғайиб қолганга ўхшарди.

— Отамни соғинаман. Борай, дейману, ўгай онамдан қўрқаман. Отамга ҳам қийин. Агар мен уларникида қолсам, жанжал бўларкан. Ўзи шундай деди. Қўлимга бир сўм бериб: «Оппоқ дадангникида юравер, катта бўлсанг, ўзим уйлаб қўяман», деди...

— Ойинг-чи, уникига ҳам борасанми?

— Ойимлар бой туришади. «Волга»лари бор. Лекин бормайман. Ўгай отамнинг жаҳли ёмон. Бир куни ойим, укаларим «Волга»да шаҳар айланганани кетишаётганда мени олиб кетишмади. Машинани кир қилиб қўярмишман... Амаки, сизда машина борми?

Саидвали ака кўзларига қуйилиб келаётган ёшни аранг тўхтатди. Титроқ қўллари билан Маҳмуднинг сочларини силаб, деди:

— Яқинда оламан, ўғлим. Ўшанда сени ҳар куни миндираман...

Маҳмуд тиззаларини қучоқлаганча, хаёлга берилди.

— Мени ҳар куни уришади, бувимлар чимчилаб-чимчилаб оладилар. Лекин калтакдан қўрқмайман, оғримайдиган бўлиб қолган. Ўқишни битириб, шофёрликка ўқийман. Узоқ-узоқларга кетаман...

Шу куни Маҳмуд Саидвали акаларникида қолди. Эртасига у болани Ғайбулла аканинг олдига олиб кирди.

— Қўшни, Маҳмуджон ўз жигарингиз-ку, кечаси совуққа чиқариб қўйибсизлар?

— Ҳали сизга арз қилдими, бу ҳароми? — Ғайбулла ака Маҳмуднинг қулоғидан бураб, юзига қаттиқ шапалоқ туширди, — шум шумлигини қилади. Сиз ўртага тушманг. Аввал ўзингиз фарзанд кўринг, кейин билганингизча тарбиялайсиз. Лекин бу менинг набирам. Ураманми, сўканманми — ўзимнинг ишим.

Қўшнисининг юзсизлиги Саидвали аканинг қонини қайнатди. Аранг жаҳлини босди:

— Бефарзандлигимни юзимга солманг, қўшни. Фарзанд кўриб, сиздек хўрлаб қўйгандан бефарзанд ўтган афзал. Лекин айтиб қўяй: бир кунмас бир кун шу боланинг уволи тутади...

У дарвозадан чиқаётганда қизлардан бирининг шанғиллаган овозини эшитди:

— Ажалинг келгур Маҳмуд, идиш-товоқни катта ҳоланг ювадими?!

Шу воқеадан сўнг Саидвали ака анчагача ўйланиб юрди. Бирор фарзанд асраб олса бўлмасмикин? Ёши ҳам анча жойга бориб қолди. Шўрлик Моҳира ичидан ўтганини билдирмайди. Лекин сезади: бола кўтарган аёлларни кўрса ғалати бўлиб кетади, пинхона эзилади.

Тасодифни қарангки, маҳалла яқинидаги туғуруқхонада кимдир ўз боласидан воз кечибди. Саидвали ака Моҳира опа билан маслаҳатлашиб, шу чақалоқни фарзандликка олишди...

Моҳира опага иш жойидан бир йиллик отпуска беришди. Энди у ҳар куни қизалоғи билан овора бўларди: тўғрисини айтганда, чақалоқнинг тили чиққунча, қанчадан-қанча тунларни бедор ўтказмади, дейсиз. Баъзан Маҳмуд уни кўтариб ўйнатар, эркалатарди.

— Шофёр бўлсам, қизингизни миндириб, ҳаммаёқни томоша қилдираман, — дерди у Моҳира опага.

Маҳмуднинг қўшниларникига чиқиши Тошхон опага сира ҳам ёқмасди. Бир куни унинг Маҳмудни қарғаб, уришаётганлигини Моҳира опа эшитиб қолди:

— Ўзинг шумсан-да, қаёқдаги ҳароми, шум бола олдига югурасан. Иккинчи қадам босгин, оёғингни уриб, синдираман!

Авайлаб-ардоқлаб ўстираётган қизининг «шум», «ҳароми» дегани Моҳира опанинг жон-жонидан ўтиб кетди. Бир кўнгли олдига чиқиб, уялтирмоқчи ҳам бўлди. Кейин: «Шу андишасиз билан тенг бўламанми? Ўз набирасигаки, ёмонлик раво кўрган одамдан хафа бўлишим ўринсиз», деб ўзини босди...

Орадан икки ҳафта ўтгач, маҳаллада миш-миш ўрмалади: «Маҳмуд йўқолиб қолганмиш», «Қайсидир вокзалда уни адаштириб кетишганмиш», «Тоғаларининг қўлидан ҳар бало келади...» Хуллас, ҳамма ўз билганини, эшитганини сўзларди. Боланинг ит азобида кун кўраётганидан хабардор баъзи кишилар: «Йўқолиб қолгани бир ҳисобда тўғри бўлибди, сўкиш-қарғишлар, тепки-калтаклардан қутилибди», дейишди.

Маҳмуднинг онаси ўгай отаси билан сутранг «Волга»да келди. Гупчакдек семиз, сочларини калта кесиб, ясаниб-бўянган аёл онаси билан истар-истамас кўришиб шанғиллади:

— Маҳмуд безори йўқолиб қолганмиш?

— Бу шуминг дастидан ўлар бўлсам ўлиб бўлдим, — Тошхон опа узун енги билан кўзларини артди:— қизимнинг боласи деб, қўлини совуқ сувга урдирмасам, бошқалардек уриб-сўкмасам... Зоти паст отасига тортди, ажал келгуринг.

Қизи онасининг икки дунёда ўғлига яхши гапирмаслигини биларди. Шунинг учун қўлини силтади:

— Бўпти, кўп оби-дийда қилаверма. Унга жин урмайди, ўлмаса келиб қолар!

Шундай қилиб, бу хонадонда Маҳмуднинг номини қайта тилга олишмади. Лекин Саидвали ака, Моҳира опа ва кичкина Умринисо уни тез-тез эслаб туришарди...

Тонг отади, кун ботади, йил ўтади... Вақт кафтдаги қум сингари тўкилаверади. Йиллар яхшиларга ҳам, ёмонларга ҳам ўз тамғасини босади: сочлар оқаради, куч-қувват кетади. Ҳалол, покиза кишилар қариганда фарзандлари кафтида пиру бадавлат яшайдилар. Ўткинчи бойлик, мол-дунёга ҳирс-ҳавас қўйиб ўзлигини унутганлар ҳам савол-сўроқлар олдида ожиз қоладилар. Бир сўз билан айтганда, бундай кишилар ўз экканларини сочганларини ўрадилар. Ғайбулла аканинг қизлари аҳдлашган йигитлари билан қочиб кетишди. Ўзи эса бир кечада миясига қон қуйилиб тилдан қолди, оёқ-қўли фалажланди. Тошхон опа ёмон қариди: деярли ҳар куни важоҳати бузилиб эрини, ўғил-қизларини қарғагани-қарғаган эди. Ўғиллари хотинларини гиж-гижларди. Ака-укаларининг шовқин-суронидан бутун маҳалла оёққа турарди...

Саидвали ака билан Моҳира опа иззат-икром билан пенсияга чиқишди. Умринисо медицина институтини битириб, шаҳардаги шифохоналардан бирига ишга кирди. Унинг чиройи, одоби йигитларнинг юрагини ўйнатарди. Совчиларнинг кети узилмай қолди. Ниҳоят розилик беришди. Куёвникига кетадиган куни Умринисо кўп йиғлади. У бир-икки кун ичида яна ҳам чўкиб, хомуш тортиб қолган ота-онасининг аҳволини кўриб, юрак-бағри эзиларди.

Куёв ҳам мўмин-қобилгина йигит экан. Кун ора кўргани келади. Умриниса уйларни йиғиштиради, куёв бошқа юмушларни бажаради.

Бир куни Умринисо ҳовли супураётган эди, дарвоза тақиллади. Чиқди. Дарвоза ёнида шилпиқ кўзлари ёшланиб, Тошхон опа турарди. У Умринисонинг чиройли қадди-коматига, қуюқ киприкли шаҳло кўзларига тикилиб, ичидан алланима узилиб кетгандек бўлди. Шундай бўлса ҳам мўлтонилик қилиб, қучоқлаб ўпди:

— Маҳаллангга йўлим тушиб қолган эди. Бирров кўриб чиқай, дедим, айланай.

— Жуда яхши қилибсиз-да, хола,— деди Умринисо. — Қани, ичкарига киринг. Ойи, меҳмон келди.

Умринисонинг қайнонаси очиқ-чирой билан кўришди. Бир зумда дастурхон ёзилди. Икки аёл анчагача суҳбатлашиб ўтиришди.

— Ҳовли-жойларингиз яхшигина экан. Айтгандек, ўғлингиз қаерда ишлайди?

— Заводда инженер. Барака топгур, ёлғиз ўғил бўлса ҳам бошқалардек эрка бўлиб ўсмади... Шукур, мана келиним хизматимда тайёр. Шу денг, жоним кириб қолди. Шундай қизни боққан ота-онасига минг раҳмат...

— Умринисо уларнинг қизи эмас. Роддомдан олишган. Эссизгина, ёлғиз ўғлингизга асранди қизни олиб берибсиз. Бир оғиз мендан сўрамайсизми?..

Умринисонинг қайнонаси буни биларди. Ўғли шундан бошқани олмайман, деб туриб олди. Аввалига иккиланди. Лекин қизнинг чиройи, одоб-аҳлоқини кўриб, ёқтириб қолди, кўнглига нур қуйилгандек туюлди. Маҳаллада ҳамма келинига ҳавас қилади. Тўғрисини айтганда, хонадонига келин билан бирга файз барака, ёруғлик кирди. Шунинг учун турқи совуқ бу хотиннинг келинини ёмон отлиқ қилишга уринаётгани жаҳлини чиқарди.

— Қудамнинг бир парча этни авайлаб-асраб, минг машаққатда вояга етказганини сиздан яхши биламан,— деди у. — Энг аввало, шундай қизни менга келинликка берганлиги учун Моҳирахонга мингдан-минг раҳмат. Кейин, бунақа гапларни ташиб юрманг, иғвогарларни ёмон кўраман!

Тошхон опа бир замбил лойга айланди. Умринисонинг: «Овқат тайёр бўлиб қолди», деб ялинишларига қарамай, оғирлашган оёқларини судраб, чиқиб кетди. Қайнонаси кулимсираб, келинига деди:

— Кизим, қўяверинг, Тошхон опангиз тегишли «насиба»сини олиб кетдилар...

Яна йиллар ўтди. Бир куни Саидвали ака икки неварасини тиззаларига олиб, ўйнатиб ўтирган эди, дарвоза қўнғироғи жиринглади. Моҳира опа оппоқ сочларини тўғрилаб, рўмолини йўл-йўлакай ўраганча дарвоза томон юрди. Шу пайт эшик очилиб, яхшигина кийинган мўйловли йигит, орқасидан сочлари олтинранг, юзлари оппоққина аёл олти-етти ёшлардаги болани етаклаб кириб келишди. Ҳалиги йигит тўхтаб, унга тикилиб қолган Моҳира опага жилмайиб қаради:

— Танимадингиз-а, опа? Мен, Маҳмуджонман...

— Вой, бўйларингдан айланай, Маҳмуджоним, омонмисан? — Моҳира опа уни қучоқлаб, юзларидан ўпди, ҳалиги аёл билан ҳам кўришди.

Дастурхон устида Маҳмуджон бор гапни айтиб берди:

— Ўша куни тоғам Миркомил билан Бухорога бордик. У ерда бир-икки кун турдик. Тоғам кимлардандир алланималар сотиб олди. Атрофга қўрқа-писа қараётганида чамадонида нимадир борлигини сезиб турардим. Вокзалга етиб келгач, қўлимга беш сўм бериб: «Ҳали поезд келишига бир соат бор экан, сен ҳу, анови ердан йўлда еб кетишга у-бу нарса ол. Мен кутиб тураман», — деди. Қайтиб келсам, тоғам йўқ. Тўғрисини айтсам, жуда қўрқдим. Бегона шаҳар, ҳеч кимни танимайман. Йиғлаб турсам, кимдир олдимга келиб сўради: «Нега йиғлаяпсан?». Мен Тошкентга боришимни, тоғамни йўқотиб қўйганимни айтдим. «Чамадон кўтарган, сал оқсоқроқ кишими?». «Ҳа», дедим хиқиллаб. «У «Бухоро — Тошкент» поездига ўтириб кетди. Анча бўлди». Кейин билсам, тоғам «Ҳали бир соат вақт бор», деб мени алдаган экан. Шундай қилиб Бухорода қолиб кетдим. Болалар уйига жойлаб қўйишди. У ерда ўқидим, техникумни битирдим, уйландим. Рафиқамнинг исми Марина, Бухорода автобус ҳайдаяпман...

— Оббо, Маҳмуджон-ей, барибир айтганингни қилиб, шофёр бўлибсан-да, — ҳазиллашди Саидвали ака. — Бир ҳисобда ўша ерда қолиб кетганинг яхши бўлибди.

— Ҳа, тўғри айтасиз. Катта бўлиб, ҳаммасига тушундим. Давлатимиз ота-онам қилмаган яхшиликларни қилди, бошимни силади.

— Ғайбулла акаларникига кирдингми? Бечора анча йилдан бери оғир ётибди. Гина қилма, бирров кириб чиқ...

Маҳмуднинг тўсатдан кириб келиши Тошхон опани ҳам, ўғил-қизларини ҳам довдиратиб қўйди. Миркомил: «Жигарим, бормисан», деб уни қучоқлади, ёлғондан кўзларига ёш олди, уни қидириб, вокзалда сарсон бўлганлигига ишонтирмоқчи бўлди. Маҳмуд ҳаммасини жимгина эшитди. Сўнг отасини сўради. Уни Ғайбулла ака ётган хонага олиб киришди. Йўғон гавдали одам муштдеккина бўлиб қолибди. Тошхон опа эрининг олдига келиб, шанғиллади:

— Маҳмуджон келибди...

Ғайбулла ака Маҳмудга узоқ тикилди. Кўзларидан оққан ёш икки чеккасига тушди. Қуруқлашган лаблари нималарнидир пичирлади. Эҳтимол, у қилган жабр-зулмлари учун кечирим сўраётгандир?

Маҳмуд шунча зўрлашларига қарамай ўтирмади, Саидвали акаларникига чиқиб кетди. Уни Умринисо куёви билан кутиб турган экан. Қадрдонлардек кўришдилар.

Бир ҳафта ўтгач, меҳмонлар Бухоро сафарига отланишди. Саидвали ака ўғлидек бўлиб қолган Маҳмудни қучоқлаб, кўзларида ёш, хайрлашди:

— Ҳамиша яхшилик қил, ўғлим,— деди у, — ёмонлик, тошмеҳрликнинг оқибатини ўзинг кўриб турибсан. Ҳар ким экканини ўришини унутма...

Азиз муштарий! Бу воқеалар асло уйдирма ёки бадиий тўқима эмас. Мен қаҳрамонларнинг номларинигина ўзгартирдим, холос. Орамизда Ғайбулла ака, Тошхон опалардек худбин, тошмеҳр одамлар йўқми? Ана шундайларнинг охир-оқибатда униб-ўсиб кетганларини, эл меҳрини қозонганларини кўрганмисиз?

Ҳа, одамдан фақат яхшилик, эзгу ишлар ёдгорлик бўлиб қолади.

Эсон ҚОСИМОВ.

● Касаба уюшмаси ҳаёти

ЯНГИ ТАШКИЛОТ ТУЗИЛДИ

КУНИ КЕЧА Тошкент вилояти ва Тошкент шаҳридаги қўшма корхоналар касаба уюшмаларининг таъсис конференцияси бўлиб ўтди. Унда бундай корхоналар касаба уюшмалари Бутуниттифоқ Федерацияси Тошкент бўлимини тузиш масаласи муҳокама этилди. Сайловлар бўлиб ўтди. Вазифаларга бир неча номзод кўрсатилди. Совет-Болгар «Вариант» қўшма корхонаси бошланғич касаба уюшмасининг раиси Ф. А. Гальчевская, жамоатчилик асосида шундай корхоналар касаба уюшмалари раислари кенгашининг раиси, П. Ш. Саидов қўшма корхоналар касаба уюшмалари Бутуниттифоқ Федерацияси Тошкент вилояти ва Тошкент шаҳри бўлимининг масъул ташкилотчиси этиб сайландилар.

Янги сайланган масъул ташкилотчи П. Ш. Саидов биз билан суҳбатда шундай деди:

— Уюшмани тузишдан асосий мақсад бозор иқтисодиёти даврида қўшма корхоналар ишчи-хизматчиларининг манфаатларини ҳимоя қилишдир. Фақат кучли ва мустақил касаба уюшмаларигина меҳнаткаш манфаатини ҳимоя қила олиши мумкин. Бу давр талаби. Шунинг учун ҳам бу соҳада касаба уюшмасининг тузилиши айни муддао бўлиб, мақсадлар ва аниқ ҳаракатлар муштараклигига хизмат қилади. Ҳозир кичик ташкилотлар ўз ҳолича ишлаяптилар, кўп имкониятлар бой бериляпти ва имтиёзлардан фойдаланилмаяпти. Аввало унумли меҳнат қилиш ва дам олиш учун шароитлар яратиш даркор.

Марказий курортлар, туристик саёҳатлар учун йўлланмалар олишни ташкил этиш, уй-жой масалаларини ҳал этиш, ишловчиларни озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш, яна бошқа қатор муаммоларни ҳал этиш биринчи галдаги масалалардир.

Рақамларга қараганда Тошкентдаги қўшма корхоналарнинг бир қисми мазкур конференция, шунингдек, янги тузилган касаба ташкилотидан бехабар. Шунинг учун уларни сафимизга таклиф этамиз. Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри «Правда Востока» кўчаси 24-уй, 3-қават, 24 хона. Телефон 56-64-58.

Б. ПУЛАТОВ,

Тошкент вилояти ва Тошкент шаҳри касаба уюшмалари бирлашмаси кенгаши матбуот марказининг мудири.

• ЦИРК • • ЦИРК •

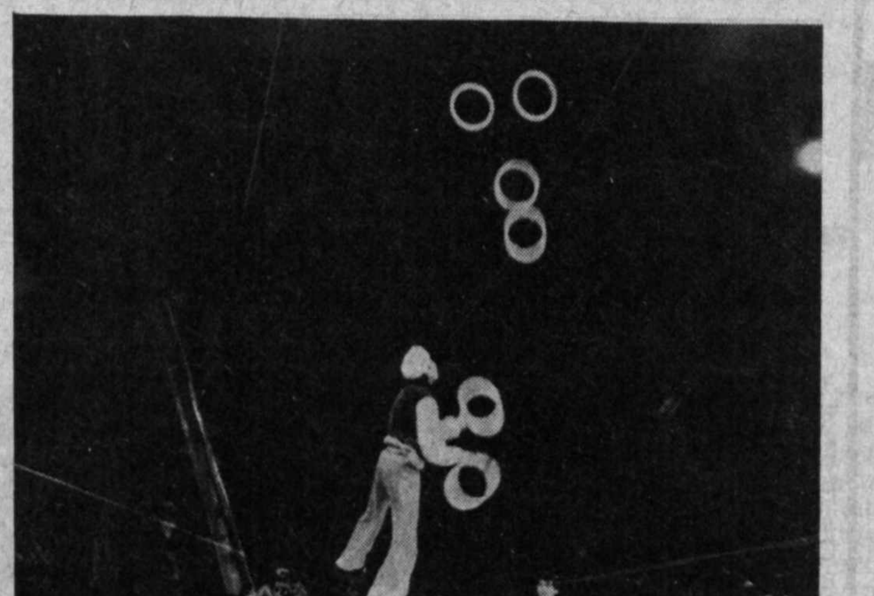

АЛОВУДДИННИНГ СЕҲРЛИ ЧИРОҒИ

Тошкент Давлат цирки артистлари мактаб ўқувчиларининг таътил кунларини мароқли ўтиши учун уларга атаб бир неча туркумдан иборат янги йил томошаларини кўрсатишни бошлаб юбордилар. Шу кунларда намойиш этилаётган «Аловуддиннинг сеҳрли чироғи» арча спектакли кўпчилик мухлисларда яхши таассурот қолдираётгани маълум бўлди. Буни хушнудлик билан 249-ўрта мактаб ўқувчилари айтишди.

Қорбобо билан Қорқиз Аловуддинга янги йил кираётган дақиқада арчани ёритиш учун сеҳрли чироқ беришади. Бироқ йўлда ёвуз ниятли сеҳргар бошлиқ қароқчилар чироқни ўғирлашади. Аловуддин жаҳолатпараст сеҳргар ва қароқчиларни топиб, уларнинг фирибгарликларини фош этиш мақсадида йўлга отланади. Топади ҳам. Кучлар тенг бўлмаса-да, ақл билан иш тутиб уларни енгади. Чироқни қўлга киритади. Соат миллари Янги йил киришига тобора яқинлашмоқда. Болалар Аловуддинни сабрсизлик билан кутишмоқда. Аловуддин арча атрофида тўпланган болалар олдига етиб келади. Ҳаммалари биргаликда сеҳрли чироқ ёрдамида арча байрамини бошлашади. Кўрсатилаётган арча томошаси айни вақтда тарбиявий аҳамият ҳам касб этади. Қора кучлар қанчалик кўп бўлмасин, уларнинг ниятлари, ёвузлик, жаҳолат пойдеворига ўрнатилган. Бу пойдеворнинг ости ҳамиша бўшлиқдир. Жаҳолат устидан адолат, ёвузлик устидан эзгуликнинг тантана қилиши болаларда ёмонлик, душманлик, ичқоралик, ҳасадгўйлик, хусумат сингари иллатларга нафрат уйғотади. Бундан ташқари томоша сўнгида ўргатилган итлар, айиқ қилиқлари, дорбозлар ва масхарабозларнинг чиқишларини ҳам мактаб ўқувчилари олқишламоқдалар.

И. ДИЛМУРОДОВ.

Суратларда: Янги йил томошаларидан лавҳалар.

Сураткаш Р. АЛЬБЕКОВ.

ДАВО ИЗЛАБ

• ҲАЖВИЯ •

Каминанинг беш нафар чулдурвоқиси бор. «Рўзғор — ғор» деб бежиз айтишмаган экан. Полапонларнинг ҳаммаси ейман-ичаман дейди. Хотиним жа ақлли-да. Ҳа, дарвоқе маликаи сарвиноз ҳақида икки оғиз. Бир пайтлар бизни юксак чўққиларга кўтарган ҳам аслида шу киши бўладилар. Улар бўлмаганларида камина ҳозиргача ҳам 150 сўм маош билан зўрға кун кечириб юрган бўларди: «Ҳалигача кўзингиз пишмабди. Одамларни қаранг, данғиллама уй, қўша-қўша машиналарга эга. Эсиз, отам айтгандилар-а, у ландавуринг одам бўлмайди, деб. Бешта болани эплаб боқолмаган одам одам бўладими? Пешонам шўр бўлмаса келиб-келиб сизни эр қиламанми? Бундан буён сизни ўзим пишираман. Мен нима десам шуни қиласиз. Агар гапимга кирсайиз ҳаммаси яхши бўлади», дедилар хоним. Мен рози бўлдим. Ўша заҳотиёқ машғулотимиз бошланди. Дастлаб икки қўлимни кўксимга қўйиб бошни бироз пастга эгишга, сўнг кўзни ердан узмаган ҳолда ассалом-алайкум дейишга ўргандим. Агар билсангиз эди бу машғулотнинг кишидан қанчалик маҳорат, талант талаб қилишини. Хуллас, уч кун деганда камина бутунлай бошқа одамга айланди-қолди.

Хотиним уқтирганидек ҳар куни ишга барвақт келиб бошлиғимизни кабинети олдида кутиб оладиган бўлдим. Бири-икки сафар Соли Солиевич бу ҳолга унчалик эътибор бермадилар, Учинчи куни... машғулотларим зое кетмаган экан. У анчагина афт-ангоримга тикилиб турди. Мен эса икки қўлим кўксимда, бошни хиёл эгганча қимирламай туравердим: назарга тушдим шекилли. Ҳа, янглишмаган эканман.

Эртасига Соли Солиевичнинг шахсан ўзлари йўқлаб қолдилар.

— Янги ишга келганмисан? — сўради у йўғон овозда.

— Йўқ, йў-қ, ўн беш йил бўлди Соли Солиевич, — дедим ўта майин овозда. У ўнг қўли билан ёнидаги стулга ишора қилди. Оёқларимнинг учида юриб бориб ўтирдим. Шу заҳоти папирос узатди, (ўзи ҳам ғалати, биззикидақа папиросларданмас) мен чекмаслигимни айтиб, узр сўраган бўлдим.

— Хўш, бола-чақадан борми? — савол беришда давом этди Соли Солиевич.

— Бешта! деб бақирворганимни ўзим ҳам билмай қолдим. Бошлиғимиз бамайлихотир креслога ёнбошлаган кўйи яна сўрадилар.

— Бешта дегин. Ойлигинг қанча?

— Бир юзу эллик сўм, Соли Солиевич, дедим мен унинг кўзига қарамай. Гапнинг қисқаси шу куни бошлиғимиз билан ака-укадек бўлиб қолдик. Мен у кишини ўзимга яқин олиб уйдаги етишмовчиликлар тўғрисида ҳам гапириб бердим. Шунақами? — дедилар бошлиқ томоқ қириб.— Майли, сен менга ёқиб қолдинг, ёрдам берганим бўлсин.

Уйга қушдай учиб келдим. Воқеани оқизмай-томизмай хотинимга ҳикоя қилиб бердим. «Ана айтдим-ку сизга ҳаммаси яхши бўлади, деб. Энди имкониятни қўлдан чиқармасайиз бўлгани, дадаси» дедилар маликам қувончдан сакраб.

Хуллас, кунлар ўтаверди. Орада янги уйга кўчиб ўтдим. Ишлар ҳам беш. Соли Солиевичнинг олдидан бир қадам нари жилмайман. Бир қанча янги сўзларни ҳам ўрганиб олдим: «Айтганингизман» (гоҳида Соли Солиевичнинг жаҳллари чиққанидаги хунук гапларига жавоб), «Бажарамиз», «Жуда тўғри гап» (мажлисларда Соли Солиевичнинг узундан-узоқ нутқлари орасига қўшиладиган гап). Ҳеч қанча ўтмай Соли Солиевич мени ўзларига муовин этиб тайинладилар.

Энди бир ташвишим ўн бўлди: Хўжайиннинг оиласидан ҳам хабар олиб туриш керак. Бозор-ўчар дегандай... Бу ўта мураккаб иш бўлишига қарамай қойил қилвордардим. Соли Солиевичнинг кенжа арзандасидан тортиб саксонни уриб қўйган онаси билан ҳам муомала қилишни боплайман. Қўлларимни кўксимга қўйиб саломлашишни канда қилмайман. Аммо бир куни... чизиқдан чиқиб кетиб хўжайиндан роса дакки эшитдим. Воқеа бундай бўлган эди. Одатдагидек эрталаб новвойхонадан иссиқ нон олиб хўжайиннинг уйига бош суқдим. Дарвозадан кираверишда Олапар деган ит боғлоғлиқ турарди. Ўзи ҳам нақ ҳўкиздай келади. У билан муросамиз яхшигина эди. Шу куни танимадими, қопмоқчи бўлиб устимга ташланса бўладими. Жон ҳолатда ўзимни орқага тортиб қолдим. Шунда билмасдан итни кўппак деб юборибман. Бу гапни Соли Солиевичнинг арзандаси эшитиб қолиб, отасига айтибди. Ҳа, хотиним айтувди-я, у кишининг мушугини ҳам пишт деманг деб. Ўзим ҳам эшитадиганимни эшитдим.

Хўжайиннинг соясида мазза қилиб юрувдим. Тўсатдан бошимга оғир савдо тушди. Мен учун ҳаётда энг ҳурматли бўлган киши — Соли Солиевичдан айрилиб қолдим. Нима? Ҳа, нафасингиз бунча совуқ бўлмаса, туф-туф, худо сақласин, ўлганлари йўқ. Ишдан олинди. Билсангиз эди бунинг камина учун қанчалик оғир йўқотиш эканлигини...

Корхонадагиларнинг айтишларича бу қандайдир демократия деган нарсанинг шарофати эмиш. Нима бўлганда ҳам ёмон ишлар бўляпти. Яқин орада каминани ҳам бу даргоҳдан супуриб ташлашадиган кўринишади. Майли эдия, соғлиқ қурғур чатоқ. Икки қўлим кўксимдан ажралмайди. Бошимни ҳам кўтариб юролмайдиган бўлиб қолганман. Дўхтирга борсам, «хушомадгўй» деган диагноз қўйди. Бу касални тузатиш қийинмиш, дориси ҳам дорихоналарда сотилмасмиш. Ҳайронман, дардимнинг давоси топилармикин-а?..

Дониёр КАМОЛОВ.

• ҲАЖВИЯ •

ТАСС ХАБАРЛАРИ

● ЧЕЛЯБИНСК. Челябинск трактор заводи машинасозларининг ташаббуси билан йўл-қурилиш техникаси ишлаб чиқарадиган саноат концерни ташкил этиш юзасидан таъсис конференцияси бўлди. Бешта иттифоқдош жумҳуриятдаги 30 та корхона ва ташкилот бу концернда қатнашди.

● ТАГАНРОГ. (Ростов вилояти). «Таганрог комбайн заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг цехларида далалар учун янги техника тайёрланмоқда. Бу — КЗС-3 комбайнларидир. Подмосковье ва Украинадаги синов станцияларида бу машиналар соатига 2,9 тонна дон янчди ва бунда жуда кам нобудгарчиликка йўл қўйди.

● ПАВЛОВСК. (Воронеж вилояти). КАМА бирлашмасининг бу ерда кўп юк ортиладиган автомобиллар ишлаб чиқарувчи зонал маркази қудратли «КаМАЗ»ларнинг бекор туриб қолишини анча қисқартиради. Мазкур марказ вилоят жанубидаги ўн етти районнинг автокорхоналари, жамоа хўжалиги ва давлат хўжалигига хизмат қилади.

● КИШИНЕВ. «Молодежь молдови» газетасининг журналистлари ўз нашрларини яна чоп эта бошладилар. Маълумки, сиёсий иш ташлаш эълон қилиниб, матбуот уйининг таҳририят жойлашган бешинчи қаватида ёнғин бўлганидан кейин газета деярли икки ой мобайнида чиқарилмаётган эди. Энди «Молодежь молдови» бир йўла иккита тенг ҳуқуқли ҳаммуассисга эга. Булар таҳририят жамоаси билан Молдова ЛКЁИ Марказий Комитетидир.

● ОЛМА-ОТА. Қозоғистон зоологлари ноёб бир тажрибани ниҳоясига етказдилар: қушлар оиласида лочин боласини тарбиялаш жараёнини такрорлайдиган махсус усул билан сунъий шароитда тарбиялаб, катта қилинган учта лочин Совет Иттифоқида биринчи марта учириб юборилди, бу қушлар энди ризқ-рўзини ўзлари топишлари керак. Бундай усулни «шунқор» Совет-Герман қўшма корхонасининг мутахассислари Қизил китобга киритилган ноёб қушлар сонини тиклаш мақсадида ишлаб чиққанлар.

● ЧЕРЕПОВЕЦ (Вологда вилояти). Болаларнинг «Теракзор» деб аталган руҳий-асабий касалликлар санаторийси Совет-Финляндия қўшма қурилиш корхонасининг иншооти бўлади. Череповец металлургия комбинатининг жамоаси қурилишни маблағ билан таъминлашга қарор қилди. Санаторий биноси кишилар соғлиғи учун хавфсиз ҳудудда қад кўтаради ва табобатнинг ҳозирги талабларига жавоб берадиган ускуналар билан жиҳозланади.

● ЛЕНИНГРАД. Шаҳардаги театр актёрлари студиясига Андрей Миронов номи берилди. «Ғанимат дамлар бошланди» спектаклини ҳаётдан бевақт кўз юмган санъаткорнинг хотирасига бағишлашга қарор қилинди.

● ВЛАДИВОСТОК. Узининг 100 йиллик маъракасини нишонлаган адмирал Г. И. Невельский Узоқ Шарқ олий инженерлик денгиз билим юрти жаҳон океанининг барча чеккаларидан радиограммалар олди. Узоқ масофага сузиш бўйича жаҳонда биринчи аёл — кема капитани А. Щетитинина, капитанлар М. Готский, Т. Бондаренко ва билим юртини битириб чиққан бошқа минглаб кишилар бугунги кунда Ватан савдо флотининг фахри саналадилар.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

СОАТ... ЁН ДАФТАРИ

● ЯПОНИЯДА шундай қўл соати яратилдики, унинг хусусиятлари кишини лол қолдиради. Бундай соатлар «радиоэлектрон ён дафтари» вазифасини ҳам бажаради

«Хаттори—Сейко» ва «Сейко—Эжон» компаниялари биргаликда ишлаб чиққан бундай соатларда рақамли ва харфли қисқа хабарлар учун суюқ кристалли дисплей бор. Жаҳонда биринчи бундай соатларнинг энг асосий хусусияти шундаки, улар махсус қабул қиладиган қурилма орқали абонентга радиода бериладиган ахборотни қабул қилади.

Соатлар дастлаб АҚШга юборилади, кейинчалик Япония дўконларида ҳам пайдо бўлади.

ХУДДИ ҚУШИҚДАГИДЕК

● СИНГАПУР политехника олийгоҳи талабалари яқинда лекция ва семинарларга қатнашмасдан ўқийдиган бўлишади. Бундай енгил ҳаёт улар учун тахминан бир йилдан кейин яратиб берилади. Бу вақтга келиб олийгоҳ автоматлашган ахборот тармоғининг биринчи босқичи ишга туширилади.

Олий ўқув юртида тузилган ёрдам жамғармаси барча истовчиларга шахсий компьютер сотиб олиш учун қарз беради. Бу компьютерлар «ўқув ахбороти банкига» уланган бўлади. Шу туфайли бўлажак муҳандислар курс ва диплом лойиҳалари устида ишлаш учун кўпроқ вақтга эга бўладилар, деб ҳисоблашмоқда. Бевосита ўқувнинг самарадорлиги ҳам ошади. Чунки, ҳар бир талаба зарурат туғилса ўқитувчидан, яъни компьютердан маслаҳат олаолади.

Кутубхонага ҳам бориб ўтирилмайди. Компьютер ёрдамида уйда ўтириб зарур мавзудаги материаллар билан танишиш, махсус ва илмий адабиётларни ўқиши мумкин.

Муҳаррир ўринбосари Р. УМАРОВ.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИНИНГ

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

9 январда — **Оққуш кўли.**
10 январда — **Риголетто.**
11 январда — **Севгига севги билан.**
12 январда — **Чио-Чио-Сан.**
13 январда — **Золушка** (12.00, 19.00).
16 январда — **Икки дил достони.**
17 январда — **Масхарабозлар.**
18 январда — **Жизель.**
19 январда — **Севилья сартароши.**
20 январда — **Оловиддиннинг сеҳрли чироғи** (12.00) **Боғчасарой Фаввораси** (19.00).
23 январда — **Тўмарис.**
24 январда — **Флория Тоска.**
25 январда — **Дон Кихот.**
26 январда — **Отелло.**
27 январда — **Коппелия** (12.00), **Оққуш кўли** (19.00).
29 январда — **Кармен.**
30 январда — **Севги ҳақида афсона.**
31 январда — **Алишер Навоий.**

Спектакллар 19.00 да бошланади.

Чипталаф театр кассасида соат 10.00 дан бошлаб сотилади.

Телефонлар: 33-90-81, 33-33-22.

СУҒУРТА ШАРТНОМАСИ— КОРХОНА МАБЛАҒИ ҲИСОБИДАН

Корхоналар, ташкилотлар, жамоа ва давлат хўжаликлари, ширкатлар, спорт-техника клублари раислари, касаба уюшмаларининг раҳнамолари ва раҳбарлари

ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ДАВЛАТ СУҒУРТА ИДОРАСИ

ЭСЛАТАДИ:

ССЖ Иттифоқи Олий Кенгаши Раёсатининг 1988 йил 4 февралдаги **«ССЖ Иттифоқи меҳнат ҳақидаги қайта қуришни иқтисодий бошқариш билан боғлиқ қонунига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»**ги фармонига мувофиқ (ССЖИ Олий Кенгаши ахборотномаси, 1988 й, № 6, 85-бет)

маъмурият меҳнат жамоаси кенгаши ва касаба уюшмаси қўмитаси билан биргаликда корхонанинг шахсий маблағи ҳисобидан жамоанинг ишчилари ва алоҳида тоифадаги ишчи ва хизматчилар учун меҳнат ва ижтимоий имтиёзларни белгилашга ҳақлидир.

Юқорида қайд этилган фармонга мувофиқ, ишлаб чиқариш илғорларини ва меҳнат кексаларини мукофотлашда

СУҒУРТА ШАРТНОМАСИ

амалдаги формалардан бири бўлиши мумкин.

Сиз ноҳия ва шаҳар Давлат суғурта идораларида ташкилотингиздаги ишчилар номига

— **бахтсиз ҳодисалардан жамоа суғурта шартномасини**

ТУЗИШИНГИЗ МУМКИН

Шартнома шартларига биноан суғурта суммаси ёки унинг бир қисми суғурта қилинган шахсга суғурта ҳодисаси рўй берганда (жароҳат, ўткир заҳарланиш ҳодисасида, ток урганда ва бошқаларда) тўланади, нафақат хизмат мажбуриятини бажараётгандагина эмас балки ишга келиш ва кетишдаги ҳодисаларда ҳам тўланади.

Суғурта бадали, касбига қарамайди, 2 сўм 50 тийиндан 12 сўмгача йилига 1000 сўм суғурта пули тўланади.

— **суғурта шартномаси ишчилар, хизматчилар жамоа хўжалиги меҳнаткашлари учун**

ҚЎШИМЧА НАФАҚАДИР

Суғурта қилдирувчи бўлган ташкилот ўзининг хизматчилари учун ойига 10, 20, 30, 40 ёки 50 сўм миқдорида қўшимча нафақа олиш учун

ШАРТНОМАЛАР ТУЗИШИ МУМКИН.

Суғурта қилинган шахс нафақахўрлик ёшига етганда, асосий нафақаси билан биргаликда, уни қанча миқдорда бўлишидан қатъий назар умрбод ва асосий нафақа тўланади. Нафақа суғурта шартномаси маблағининг шартларига мувофиқ тўланади.

Шунингдек, корхонанинг шахсий маблағи ҳисобидан ишчи ва хизматчиларга қуйидаги шартномаларни тузиш мумкин:

— ҳаётни аралаш суғурта қилдириш;
— болаларни суғурта қилдириш,
— транспортни суғурта қилдириш;
— уй-рўзғор буюмларини ва бошқаларни суғурта қилдириш.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ДАВЛАТ СУҒУРТА ИДОРАСИ.

«ЭРА» ТАЖРИБА РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ АГЕНТЛИГИ.

Тошкент шаҳар халқ таълими бошқармаси

42-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

Қуйидаги ихтисослар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Электргаз пайвандчи, механика-йиғув ишлари чилангари, кенг йўналишдаги дастгоҳ ишчиси, электромонтажчи.

ЎҚИШ МУДДАТИ — 6 ОЙ.

Билим юртига 35 ёшгача бўлган ўрта маълумотли, Тошкент шаҳри ва шаҳарга яқин ноҳияларда яшовчи йигитлар қабул қилинади. Ўқиш муддати меҳнат стажига киради. Ҳар ойда стипендия ва меҳнат амалиёти вақтида ойлик маошнинг 50 фоизи берилади. Билим юртини аъло баҳо билан тамомлаган ўқувчиларга олий ўқув юртларига кириш учун йўлланма берилади.

Билим юрти ҳузурида бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ва спорт шўъбалари ишлаб туради.

ЎҚИШ 1991 ЙИЛ 15 ЯНВАРДАН БОШЛАНАДИ.

Қуйидаги ҳужжатлар топширилади: паспорт ва маълумоти тўғрисидаги ҳужжат.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Ж. Обидова кўчаси, 70-уй. (9, 24, 51, 60, 67, 72, 91, 156, 165-автобуслар; 2, 16, 22, 25, 28, 29-трамвайларнинг «Ғалаба хиёбони ва Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси» бекати. **Телефон:** 34-37-14.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 9/I да **Оққуш кўли,** 10/I да **Риголетто,** 11/I да **Севгига севги билан,** 12/I да **Чио-Чио-Сан** (12.00, 19.00).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 8/I да **Хотинлар «гапи»дан чиққан ҳангома,** 9/I да **Жар,** 11/I да **Хотинлар «гапи»дан чиққан ҳангома** (16.00).

«СредазНИПКИпишчепром» Ўрта Осиё озиқ-овқат саноати илмий-текшириш ва лойиҳа-конструкторлик институти жамоаси шу институтнинг катта илмий ходими И. У. Тўхтахоновга онаси

Меҳри ФАЙЗИЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

Сешанба

8 ЯНВАРЬ

ЎзТВ I

11.30. Қадрдонлар кўчасида. Ҳужжатли фильм. 11.55. Жумҳурият қўғирчоқ театрида. Арча байрами. 13.00. Яланғоёқ ўт босиб. Бадиий фильм. 18.05. Янгиликлар. 18.10. Ёртиқулоқ ва ялқов. Мультфильм. 18.20. Замин саҳовати. 18.50. Инсон саломатлиги ва атроф-муҳит. 19.30. «Ахборот». 19.45. Ёшлик оқшоми. 20.30. «Ахборот». 20.50. Муқимий номидаги Давлат мусиқий театри яккахонлари ижросида концерт. 21.30. «Время». 22.15. Спортлото. 22.20. Хотира. Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ойбек. 23.35. Янгиликлар.

ЎзТВ II

19.05. «Тошкент» студияси кўрсатади. «Учрашув». 20.00. Тошкент хабарлари. 20.10. «Учрашув» кўрсатувининг давоми.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ

21.30. «Время». 22.15. Фарханг ва ҳунар. Телевизион журнал. 23.35. Шифобахш бальзам. Телефильм.

МТ I

7.00. «Тонг». Мусиқий ахборот. (120+30). 9.30. Ички ишлар вазирлиги маълумотларига кўра. 9.50. Навбат сизга, артист. А. Акопян. 10.05. Николай Вавилов. Олти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1—2-сериялар, 12.30. ТЯХ. 12.45. Николай Вавилов. Олти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия. 15.30. ТЯХ. 15.45. М. Горький номли киностудиянинг 75 йиллигига. Оқариб кўринар ёлғиз бир елкан. Болалар учун бадиий фильм. 17.10. Г. Малер. Дарбадар шогирд қўшиқлари. Овоз ва оркестр учун вокал туркум. Ижро этадилар: Женис Мейерсон (АҚШ) ва Гамбург «Академия» оркестри. Дирижер Эльнар Лампсон (Германия). 17.30. Омон қолиш усули. Телевизион ҳужжатли фильм. 18.00. Болалар мусиқий клуби. 19.00. ТЯХ. 19.15. Бозор қонунларига биноан. 20.05. Ички ишлар вазирлигининг маълумотларига кўра. 20.20. Николай Вавилов. Олти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия 21.30. «Время». 22.15. «ВИД» таништиради: Мўъжизалар майдони. 23.00. «Сўз». Адабий-бадиий программа. 00.45. Хавфли бурилиш. Уч серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия. 01.55. Мўъжиза содир қил. Инсоннинг кам ўрганилган имкониятлари ҳақида ҳужжатли фильм. 1—2-фильмлар.

МТ II

9.00. Эрталабки бадантарбия машқлари. 9.15. Болалар учун фильм. «Монамах қалпоғи». 10.20. Ерқазир. Телевизион ҳужжатли фильм. 10.40. Француз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун. 11.10. Мусиқачилар мусиқа ҳақида. Халқаро танловлар совриндори пианиночи Н. Луганский билан учрашув. 11.55. Француз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун. 12.25 Мультфильмлар. Читтакчанинг йилномаси. Баҳор. Куз. Қиш. Қор усталари. 12.55. Ритмик гимнастика. 13.25. «Жажжи фаришталар» фольклор ансамблининг концерти. 14.25. Мовий карбункул. Телевизион бадиий фильм. 17.30. Ваня қайлиқ танлагани ҳақида. Мультфильм. 18.05. РСФСР шаҳарлари телестудиялари. Салом, ўртоқлар. 18.30. Вертикаль. Папируслар. Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 19.45. Ритмик гимнастика. 19.15. Телевизион мусиқий абонемент. Танишинг, Гинтарас Ринкявичюс. 1-кўрсатув. 20.30. Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. Биз Э. Успенский ҳузурида меҳмондамиз. 1-қисм. 20.45. 1990 йил рок-н-рол юлдузлари. 21.30. «Время». 22.15. Керакли одамлар. Телевизион бадиий фильм.

Тошкент ҳақиқати («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

МУҲАРРИР ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: мафкура — 325778, деҳқончилик-саноат — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий Советлар ҳаёти — 325645; ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325733, хатлар ва оммавий ишлар —334048, 325354; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Буюртма — 4729. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс: 64672. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12